

DESPOTOFSKY KASALT

door Frans Busschots

Despotofsky Kasalt

door Frans Busschots

4 bedrijven
5D, 5 H, 1 meisje (14-16 j.)

Decor:

De woonkamer van een goeude familie. Er hangen dure spullen naast nepantiek aan de muur.
Jardin vooraan : een zetel.

Jardin midden : de deur naar de hall.

Jardin achter : een computer met satellietnavigatie waardoor men kan weten waar zich de vrachtwagens van de firma bevinden.

Fond midden : deur naar de bedrijfsadministratie.

Fond cour : een kleine bar.

Cour midden : deur naar de keuken en deur naar buiten.

Vooraan midden : een tafel met 4 stoelen.

Personages:

Johan Verbinnen, 55 jaar. Zaakvoerder van de firma Verbinnen International. Een transport-firma. Alleen de zaak telt voor hem. Hij treedt autoritair op, ook tegenover zijn 2 zoons die in de firma werken.

Luc Verbinnen, 28 jaar. Oudste zoon. Doet alles om zijn vader ter wille te zijn. Hoopt later zijn vader op te volgen.

Ben Verbinnen, 22 jaar. Jongste zoon. Heeft computerwetenschappen gestudeerd. Is eigenlijk een losbol.

Frans, 55 jaar. Schoolmeester, niet meer actief. Was de eerste boekhouder van de firma Verbinnen. Heeft nog altijd een goede band met de "oude Verbinnen".

Juul, 55 jaar. Was destijds de eerste chauffeur van de firma Verbinnen.

Karine Janssens, 53 jaar. Vrouw van Johan Verbinnen.

Kris, 25 jaar. De huishoudster.

Anja, 25 jaar. De verloofde van Ben.

Louisa, 50 jaar, zuster van Karine. Woont in Amerika. Vrolijk type.

Elsje, 14 jaar. Zuster van Kris.

Inge, 23 jaar. Buurmeisje. Een houterig type. Niet zo mooi. Is echter verliefd op Luc.

EERSTE BEDRIJF

Een gewone dag in de week. Rond zestien uur. Ben zit op zijn hometrainer en trapt matig, zeker niet snel. De radio speelt en voor de hometrainer staat een statief waarin een boekje is vastgeklemd. Regelmatig draait hij een bladzijde om en geniet van het verhaal van Suske en Wiske. Stopt met trappen.

- Kris (Op met grote keerborstel, ostentatief) Hoever staan we al?
- Ben (Kijkt op toestelletje) 220 calorieën en tien bladzijden gelezen.
- Kris Gaat het al wat vlotter?
- Ben Mijn leesniveau stijgt iedere dag. Ik denk dat ik nu al niveau vijf haal.
- Kris Trappen bedoel ik.
- Ben O, dat! Ooit overtref ik mezelf, maar dat kan nog lang duren.
- Kris Meer pit manneke! Zo een papzak zou ik nooit...
- Ben Jij hebt toch je keerborstel. Moet het meer zijn?
- Kris (Zwaait met borstel, Ben bukt zich) Iedere vrouw...
- Ben Dat verhaal ken ik.
- Kris Tweehonderd twintig calorieën. Twee schamele pintjes. Of een trappist zonder schuim. Of een zomerse vrijpartij.
- Ben En in de winter ?
- Kris 180. Dan gaat alles een beetje trager.
- Ben Wie houdt zich nu met zo iets onnozel bezig ?
- Kris Heb jij iets tegen vrijen misschien ?
- Ben Of dat nu 220 of 180 calorieën zijn. Daar heb ik iets tegen. Wie bepaalt dat nu?
- Kris Computerspecialisten. Geleerde bollen. Of wat er voor moet doorgaan.
- Ben Kom niet in mijne winkel, Krisje !
- Kris Jij bent toch geen échte computerfreak. Jij hebt daar wel voor gestudeerd, maar wat weet jij daarvan ?
- Ben Een beetje.

Kris Maar net niet genoeg.

Ben Dat zegt mijn vader. En mijn broer. En...

Kris In deze wereld komt het er op aan anderen te doen geloven dat je iets kent en veel weet. Wat er werkelijk in je bolletje zit, is privacy. Maar jij bent een losbol...

Ben Ik een losbol ?

Kris Zo noemt men dat tegenwoordig. Eigenlijk ben jij een plezante kerel. En een losbol.

Ben Kris!

Kris Ik wil je niet beledigen, dat weet je toch? Hoeveel liefjes had je ook weer? Ik ben de tel kwijtgeraakt.

Ben Liefjes? Eén! Anja. En anders geen!

Kris Mijn oren horen soms wat anders.

Ben In januari kus ik zeker wel honderd vrouwtjes. En wat wil dat zeggen?

Kris Dat je misschien wel eens, of meer dan eens, in de ogen kijkt van een mooie vrouw. Meer hoeft dat niet te zijn.

Ben En dan ben ik een vlinder. Heb ik véél liefkes!

Kris Ik denk dat iedere man er liefst drie zou willen hebben. Eentje voor het huishouden, eentje voor de kinderen en eentje voor de vrije tijd.

Ben Voor 220 callorieën en dat soort spelletjes.

Kris Om mee naar de opera te gaan.

Ben Je hebt nu wel een grote borstel bij, maar waarvoor dient die?

Kris (Duwt Ben de borstel in de hand.) Kom van dat stalen ros. Laat mij even trappen. Met vagen moet je altijd in het midden van de plaats beginnen en dan zo naar de deuren uitwerken. (Trekt Ben van de hometrainer en kruipt er zelf op.) Toch wel jammer dat jij hier nooit de grote baas zult zijn.

Ben De grote baas?

Kris Je vader. De oude Johan, die zal ooit wel eens vervangen moeten worden.

Ben Hij is taai en zijn soort geeft het niet zo vlug op. En als ze het bijltje er bij neerleggen, dan zijn ze tot op de draad versleten. Ondertussen zul jij nog véél borstels versleten hebben.

Kris Dat is te zien. Zo vlug vaag ik nu ook weer niet. Als je het rustig aan doet dan gaan die borstels langer mee. Trouwens : ik word niet betaald om veel te vagen. Je moeder heeft me aangeworven om alles proper te houden. Ik probeer iedereen er van de overtuigen zo weinig mogelijk vuil te maken. Dan heb ik het wat rustiger. (Trapt op de hometrainer.) Ik snap niet hoe het komt dat jij 220 calorieën kan trappen.

Ben Meer ook.

Kris De rem is helemaal los. Alles loopt zo gesmeerd. Net een kinderfietsje.

Ben Voor losbollen is dat nog stresserend genoeg. Je moet het maar doen. Trappen en nog eens trappen. (Met veel geste vaagt Ben de kamer.)

Kris Dit is eigenlijk de omgekeerde wereld. De zoon van de baas die vaagt en de kuisvrouw die er van profiteert. Ik vind dat jij wel wat handeling hebt, maar er zijn te veel plekjes waar je vergeet te vagen.

Ben Te veel plekjes? Waar het niet vuil is moet je niet vagen. Zo gaat die borstel langer mee. Trappen moet je doen of wel : vagen.

Kris Dan maar trappen. (Trapt wild en op zeker moment verliest zij haar evenwicht en kan Ben haar nog net tegenhouden. Op het moment dat Ben Kris in de armen houdt, komt Anja in de deuropening staan. Zij kijkt even en is dan terug weg. Kris heeft Anja gezien. Ze lacht.) Dat was op het nippertje.

Ben (Lost Kris.) Hoorde ik daarnet geen deur slaan?

Kris Hier slaan altijd deuren. Gezellig! (Kris van de hometrainer, begint te vagen.)

Ben (Kijkt naar Kris, is hij eigenlijk ook een beetje verliefd op Kris?)

Kris (Met grote borstel richting deur waar Anja even te voren stond. Anja wil opkomen maar wordt door de grote borstel belemmerd. Kris af. Anja op. Zij blijft bij de deuropening staan.)

Anja Zou ik ook eens op die hometrainer mogen gaan zitten?

Ben Problemen met het overtollige gewicht, schatje? Niets van gemerkt. Kom! (Wil haar omhelzen. Zij weert af.)

Anja Ik dacht dat jij het druk had?

Ben Een tijdje geleden, ja.

Anja Dan zou jij me nu kunnen omhelzen? Zoenen?

Ben Ik wil me wel opofferen. (Naar Anja toe.) Hoofdje schuin en lippen op elkaar. (Wil Anja omhelzen. Net voor de omhelzing trekt Anja zich terug en geeft Ben een klinkende oorvijs.) Euh...

Anja Is er wat gebeurd? Deed het pijn?

Ben (Knikt afwezig.)

Anja (Zalvend.) Dat kan zeker niet de bedoeling geweest zijn. Sorry, schatje. (Streelt zijn wang en plots geeft ze op zijn andere wang een nog harde klap.) Zo ben je terug in evenwicht.

Ben Anja!

Anja Dat is pure liefde, schatje. Liefde kan soms pijn doen. Maar er is ook vreugde nodig in het leven.

Ben Is er iets, Anja?

Anja Misschien was er iets.

Ben Wat bedoel je?

Anja Eigenlijk niets. (Richting andere deur.)

Ben Anja, ...

Anja (Toont armband) Mooi, hé? (Af.)

Ben (Hand aan wangen. Hij wrijft over zijn wangen : het doet pijn. Hij kijkt naar de deur langswaar Anja is weggegaan. Kijkt naar de hometrainer. Zet zich neer op een stoel.)

Inge (het buurmeisje dat verliefd is op Luc, op. Het is een magere "plank" die zich houderig beweegt. Zij draagt steeds een boek in de handen. Het is een echt seuteke.) Dag, Ben!

Ben Dag, Inge! Wil je nog altijd in de familie komen?

Inge Jij blijft onverbeterlijk. Wat ben jij beleefd! Ik kom hier al jaren!

Ben Toen je klein was...om te spelen. Maar nu is het anders!

Inge Jij beledigt mij! Dat heb je altijd gedaan.

Ben Vroeger speelde je ook eens met mij...Maar als je verloren had en twee kusjes moest geven, enfin, van die knuffelkusjes tussen kinderen, dan stak je je kin vooruit, terwijl ik de volle mond verkoos. Als ik op je achterste sloeg, ja, streefde, dacht je al dat je verkracht werd, al wist ik toen nog niet wat dat wilde zeggen. En toch kon je toen met je "poepeke" nogal eens ronddraaien. (bekijkt Inge)

Tegenwoordig... is de draai er wel een beetje uit. Je zult andere charmes gebruiken, peis ik. Maar, echt spelen met mij heb jij nooit graag gedaan: je had toen al een andere voorkeur.

- Inge Hermanneke van de bakker. Ja, maar bij voorkeur met Luc. Die keek niet onder de rokjes van de meisjes.
- Ben Daar was toch niets te zien. Wat spichtige benen: bij de beenhouwer was meer te zien zelfs als er stond: "Gedurende de warmte wordt het vlees niet tentoongesteld". Wij waren toen nog kinderen, Inge. Voor mij waren meisjes kinderen met lange benen die niet wisten hoe ze moesten leren lopen. En die hijgden en doodmoe waren voordat ze een inspanning deden. Maar, ja, Luc...
- Inge Luc: hij kon lopen, springen, met een bal spelen. Hij was een echte jongen. Hij was ernstiger. Was eerlijk in het spel.
- Ben En ik was een losbol...waar heb ik dat vandaag nog gehoord.
- Inge Ik zou het niet weten! Ik dacht dat ik hier als een vriend van de huize werd beschouwd. En dan kom je binnen zonder reden. Gewoon maar om te praten, om te zien hoe het met de mensen is, of ze nog allemaal gezond zijn en zo. Gewoon vriendschap! Maar ik kom niet om te spelen!
- Ben (lacht) Je hebt gelijk. Maar zou jij niet graag met Luc spelen?
- Inge Ik kom gewoon om met Luc te praten. Dat heb ik altijd gedaan. Praten over literatuur. (wijst naar het boek dat ze bij heeft, dat duidelijk geen literatuur is.)
- Ben Maar de laatste tijd valt het me op dat je met een speciaal doel komt.
- Inge Boeken en vriendschap!
- Ben Heb je dan geen oogje op Luc?
- Inge Twee oogjes. Is Luc hier niet?
- Ben In de garage.
- Inge Dan moet ik daar zijn. Hij zal wel wat vriendelijker zijn! (af)
- Anja (Terug op met een glaasje in de hand. Ze zet zich in de zetel jardin vooraan. En drinkt van haar glas.)
- Ben Whisky?
- Anja (Geen antwoord.)
- Ben Ik heb aan de trouw gedacht.
- Anja Ik ook.

Ben Kunnen we daar nu over praten?

Anja Altijd. Het zal er toch eens van moeten komen.

Ben We hebben lang genoeg gewacht. Heb je al aan een datum gedacht?

Anja Dat is mannenwerk. Vrouwen zijn onderdanig in dat soort dingen. Eens ze hun woord gegeven hebben, moet de man het initiatief nemen. Jij houdt toch van onderdanige vrouwen?

Ben Soms. (Wrijft over zijn wangen.)

Anja Ik ben een onderdanige vrouw. Misschien soms ook een beetje onhandig. Sorry voor dat uitschietertje.

Ben Als dat geen gewoonte wordt dan kan ik ermee leven.

Anja Dat hoor ik graag. Vrouwen zijn eigenlijk, eens ze getrouwd zijn, een stukske van de man. Een soort hond zonder ketting. Zo was het vroeger en zo moet het nu nog zijn, vind ik.

Ben (Antwoordt niet.)

Anja Een soort aandeel van de bank. Een eigendomsrecht met titularis.

Ben Het hoeft niet, maar is wel handig. Stel je voor dat je alle dagen ruzie maakt. Dat is toch ook niets!

Anja Nee. Ruzie haat ik. Daarom moet een van de partners onderdanig zijn. Gewoonlijk is dat de vrouw. Daarmee kan ik leven. En de gehuwde man kan best een rustig vrouwtje gebruiken, voor de stille momenten. Genieten van haar lichaam.

Ben Allemaal nieuw voor mij. Ik zal nog veel moeten leren. Een vrouw met een zachte stem vind ik wel belangrijk. Maar het hoeft echter niet.

Anja Een rustig leventje... Wat heb je vandaag gedaan?

Ben Rustdag. Tegen het overspannen geraken. Als iedereen dat regelmatig deed dan waren er geen mensen met veel stress. Alles met mate.

Anja Waar was je vannacht?

Ben Ik? In mijn bed. Dat is toch normaal?

Anja Hoe laat ben je thuis gekomen?

Ben Gisteren of vandaag?

Anja (Geen antwoord.)

Ben Nu je het zegt...Ik herinner me dat ik even ben weggeweest. Met vrienden.

Anja Welke vrienden?

Ben Ik heb zoveel vrienden. Kan ik het helpen dat ik populair ben?

Anja Omdat je regelmatig trakteert heb je vele vrienden. Leeglopers en dat soort.

Ben Wacht eens. Ja, met Herman en Danny. Even gaan stappen. 't Was echt plezant. Herman is burgerlijk ingenieur en Danny is computerspecialist, net als ik. Noem je dat leeglopers?

Anja Als ze zuipen als een koe dan zijn het leeglopers. Wil je misschien zeggen dat iemand die een universitair diploma heeft, geen bier lust? Herman wat doet die eigenlijk? Rondlopen met strooibriefjes en bij alle protestbetogingen staat hij op de eerste rij.

Ben Hij is een idealist. Een voorvechter. Hij klaagt alle onrecht aan. Soms moet hij wel op twee betogingen gelijk zijn. Zijn agenda staat overvol. Hij gaat naar Brussel wonen, vertelt hij. Het is anders niet meer vol te houden.

Anja En Danny is dat iets anders? Verstand op nul en de bek opentrekken. Wanneer ben je ook weer thuisgekomen?

Ben Het was donker. Heel donker. En dan zien alle katten grijs. Van de zon nog geen sprake. Eigenlijk had ik graag nog een beetje gewacht : de zon zien opkomen geeft een extra kick.

Anja Misschien ben ik helemaal geen zacht eitje. Geen onderdanig vrouwtje. Geen schoteldoek voor de man. Ik ben geen slons. Versta je dat? Mannen zijn er alleen maar nodig voor de voortplanting. En als de techniek nog wat evolueert, dan kan men ze helemaal missen als kiespijn. Mannen!

Ben Maar je zei daarnet dat...

Anja Ik wilde het je nog eens duidelijk maken. Je zou het echt goedvinden dat je met een besluitloze vrouw samenleefde. Iedere avond de pantoffels klaar en de soep op temperatuur. En wanneer heb je mij nog gezoend?

Ben Ik wilde daarnet, maar het kwam hard aan.

Anja Zou je me nu niet een zoentje geven...als verzoening?

Ben Alles vergeten?

Anja Alles!

Ben (Wil Anja zoenen, aarzelend.)

Anja (Net voordat Ben haar kan zoenen. Ze duwt hem brutaal weg.) Je adem stinkt.

Ben Mijn maag.

Anja Ik ken dat. Je maag? Een visvijver! (Wil afgaan naar de deur van de bedrijfsadministratie, draait zich om.) Wanneer was je nog eens in het ziekenhuis?

Ben Het ziekenhuis?

Anja Ja!

Ben Ik ben dikwijls in de buurt geweest. Je kunt daar echter nooit parkeren.

Anja Ik ken dat. Mensen die heel hun leven van je gehouden hebben en alles voor je gedaan hebben en een simpel bezoekje...

Ben Er is precies iets, je bent zo anders...

Anja Er was iets. Ik denk aan die trouwpartij. Jij zou de datum vastleggen.

Ben We moeten er eens over praten.

Anja Begin maar eens met er over na te denken. Veel nadenken! Je bent zo onverschillig tegenover belangrijke zaken.

Ben Zeg maar wat jij belangrijk vindt. Jij bekijkt het leven anders dan ik.

Anja Ja?

Ben De hele dag ben je met kleine kinderen bezig in dat schooltje. Dat scheidt andere perspectieven.

Anja Verstand hebben is een, het gebruiken is twee. Je broer Luc, die gebruikt ten minste een deeltje van zijn verstand. Jij bent een waterscheut! (Af.)

Luc (Op. Verzorgde kleding. Met papiertjes in de hand. Komt koffie drinken. Ziet Ben.) Wat een eer.

Ben Je bent alleen?

Luc (kijkt rond) Ja, mankeert er iets?

Ben Inge was hier. Ze zocht je. Ze had een spannend boek bij.

Luc Inge? Ja, die heb ik even gezien. Dynamische vrouw.

Ben Jouw stijl. Altijd werklustig. Slaapt alleen 's nachts.

Luc Ik vind het een eer jou hier te zien.

Ben De eer is aan mij. Ik heb je nog niet gezien. Vandaag, bedoel ik.

Luc Er zijn vandaag 15 vrachtwagens vertrokken, naar de vier windstreken. Allemaal op uur en tijd.

Ben Dat hoort ook zo. Hoe kun je anders iets organiseren?

Luc Moest jij een chauffeur zijn wat moest er dan met je vrachtwagen gebeuren?

Ben Ik heb vandaag een rustdag geprogrammeerd. Een mens moet van tijd tot tijd eens rusten. Anders raak je overspannen. Dan ben je als een uitgerekte veer.

Luc Eerlijk gezegd: ik had het nog niet opgemerkt.

Ben Wat?

Luc Dat je er niet was.

Ben Een goed teken.

Luc Ik heb er niets tegen dat je zo nu en dan een dagje rust. Maar de andere dagen zou je wat moeten doen.

Ben Weet je dat als wij beiden dezelfde ambities hadden het hier geen leven zou zijn? Als wij alle twee de eerste man wilden zijn, dan was het alle dagen ruzie.

Luc Je hebt geluk dat ik de baas niet ben.

Ben Nog niet, bedoel je.

Luc Nog niet, juist. Maar het komt. En dan is je rijk uit. Dan zul je ook moeten werken, net als iedereen. (Bedient zich van de koffieautomaat.) Jij bent een vogel. Jij moet vliegen. Heel ver. Naar al de windstreken. Jij moet hoog vliegen. Héél hoog.

Ben Mooi!

Luc Eigenlijk ben je met je gedachten nooit waar je bent. Een vogel. Vliegen. Wanneer je vleugels moe zijn dan moet je landen, met wat risico. Veilig landen is niet belangrijk. Het avontuur. Je houdt van de uitdaging van ieder moment. Een pluspunt voor je is dat je gelooft dat na iedere landing terug opstijgen mogelijk is. Jij bent een vogel.

Ben En jij?

Luc Ik kijk met héél andere ogen naar het leven.

Ben Geen vogel?

Luc Neen.

Ben Een lijkenpikker. Iemand die de dode vogels opeet. Zoals de raven. Of de aasgieren.

Luc Te scherp. Véeel te scherp.

Ben De mussen pikken ook aan het karkas van een dode vogel.

Luc Dat is alvast wat vriendelijker. Alhoewel die lijkenpikker nogal brutaal overkomt.

Ben Misschien was het zo niet bedoeld. Jij begon met je vogel.

Luc Misschien was dat ook zo niet bedoeld. Niet letterlijk opvatten.

Ben Neen. Niets is letterlijk op te vatten.

Luc Geen enkel beeld vertelt alleen wat je bedoelt. Je kunt altijd een straatje verder wandelen. Een boompje verder vliegen.

Ben Wat wil je dan wel zeggen?

Luc Dat heb je wel begrepen. Je hebt nu eenmaal twee soorten mensen.

Ben Mannen en vrouwen.

Luc Twee soorten mensen.

Ben Dromers en dagdromers.

Luc Laat me even uitspreken.

Ben Ik luister.

Luc Er zijn mensen die, en dat zie je al vanaf ze heel klein zijn, het leven naar de plezante kant opnemen. Alles in fun, lol. Gewoonlijk zijn het heel verstandige mensen die lachen met alles wat aan morgen doet denken. De zon komt toch op. En gaat zeker weer onder. Daartussen heb je de dag: drie keer eten en zo voorbij.

Ben De tweede soort?

Luc De anderen.

Ben Die de wereld draaiende houden. De promotoren van de consumptiemaatschappij. Werken, produceren en consumeren.

Luc Vooral werken.

Ben Dat is het leven.

Luc Ja. Het leven is een stramien dat doorheen de jaren is getekend. Iedere beschaving, iedere cultuur heeft zo zijn eigen stramien. Geboetseerd door het leven zelf.

Ben Mis. Hoe je wilt leven moet uit je eigen levensverwachting komen.

Luc Misschien heb je wel gelijk.

Ben Wat in je leeft uitstralen.

Luc Zo ongeveer.

Ben Ongeveer? Recht uit het hart.

Luc We hebben samen een leefwereld opgebouwd.

Ben Niet samen opgebouwd. Het kapitaal zocht naar een rendement hoger dan de interest op een spaarboekje. De uitvinding was de consumptiemaatschappij. Vanuit deze gecreëerde behoefte is een nieuwe maatschappij ontstaan. Deze wereld hebben de mensen niet gewild. Alles wordt verloederd door de koppeling van winst aan tewerkstelling. Dit is mijn wereld niet.

Luc Ik weet het.

Ben Vind je dat zo erg?

Luc Helemaal niet. Het is zelfs eenvoudig. Je hoort er bij of je hoort er niet bij. Sommige mensen sluiten zich uit. Omdat ze graag dansen op een slappe koord.

Ben En zo iemand ben ik?

Luc Ja.

Ben Een vogel?

Luc Ja, een vogel...

Ben (Na een korte pauze.) Een geluk voor de firma dat jij nog niet de baas bent. Men lacht met de gans.

Luc De gans?

Ben Je weet toch dat het personeel je zo noemt?

Luc Ben de zwans en Luc de gans. Is het dat wat je bedoelt?

Ben Zoiets.

Luc Als ik iets vraag, dan gebeurt er wat. En als jij iets vraagt dan kijkt men de andere kant op.

Ben Mis. Ik vraag nooit iets aan het personeel. Het is zo al erg genoeg. Jij bent de baas, zegt men.

Luc Onze vader is de baas. Maar men weet dat ik hem zo nu en dan vervang.

Ben En ik zorg er voor dat alle computers goed functioneren. En het drukwerk.

Luc Je hebt er bijna een gekkenhuis van gemaakt. Dure toestellen die zo nu en dan eens nodig zijn. Zoals dat navigatiesysteem.

Ben Wat is er van dat navigatiesysteem?

Luc Kosten voor het sterfhuis.

Ben Ja?

Luc Natuurlijk.

Ben Dan zal dat zo wel zijn. Jij kunt het weten.

Johan (Op.) Weer culturele gesprekken? Wanneer gaan jullie nu toch eens leren van een beetje gezond verstand te gebruiken?

Luc Hij heeft vandaag een dagje vrijaf genomen.

Johan Dan loopt hij vandaag niet in de weg. Weet je waar Georges nu zou kunnen zijn? Keulen?

Luc Zo iets. Keulen, dat kan. Maar we kunnen dat perfect weten dankzij het nieuwe navigatiesysteem. Wacht. (Naar computer toe, die in de kamer staat. Het lukt echter niet.) Rommel!

Ben Misschien niet.

Luc Kun jij dat ding aan de praat krijgen?

Ben Natuurlijk. Dat is mijn vak. Maar, iedereen kan dat ding leren bedienen. Met wat aandacht. (Naar het navigatiesysteem toe. Bedient het toestel.) Net wat ik dacht.

Johan Keulen?

Ben In de buurt van Aken.

Luc Ben je er wel zeker van?

Ben Mijn vak. Hij rijdt in de richting van Luik.

Johan (geeft een briefje aan Luc) Voor Georges.

Luc (Leest briefje, geeft een briefje aan Ben.) Faxen aan Georges. Hij heeft plaats genoeg om in Luik een lading mee te nemen.

Ben En mijn vrije dag? Leren jullie dan nooit eens iets bij? (Faxt het bericht door. Luc af.)

Johan We moeten eens praten.

Ben Dat kan altijd. Behalve op mijn vrije dagen. Eigenlijk ben ik hier niet. Ik zweef ergens in de vrije natuur. Het je dat boek over die indiaan niet gelezen?

Johan Indiaan? Kinderboeken!

Ben Men had een indiaan gevangen genomen. En men wilde hem doodschieten. Tegen de generaal zij hij : ‘Jullie kunnen mijn lichaam gevangen nemen, maar mijn geest zal eeuwig zweven boven deze eindeloze vlakte.’

Johan En dan?

Ben Een verlofdag is een verlofdag.

Johan (Na korte pauze.) Ik heb dit bedrijf van mijn vader overgenomen. Een klein bedrijf. Met wagens getrokken door paarden. Ik kocht de eerste vrachtwagen en werd door iedereen uitgelachen. Maar toen iedereen vrachtwagens kocht, vond men het normaal. Ik heb heel mijn leven moeten vechten tegen de mening van anderen. Eens dat we een goedlopend bedrijf hadden, dacht ik dat alles klaar was. Mis. Dan kwam er de concurrentie en het aanbesteden onder de tafel. Niet wat maar wie je kende werd meer en meer belangrijk. Ik was er veel te eerlijk voor. Je broer Luc heeft het in de vingers. Hij heeft zicht op zakendoen.

Ben En ik niet?

Johan Jij hebt alle talenten maar je gebruikt ze niet. Je was een uitstekende student. Een primus. Ik heb je zo eens een tijdje laten schaduwen in Leuven.

Ben Zo?

Johan Gemiddeld woonde je maar één of twee dagen de colleges bij. De andere dagen was je onvindbaar.

Ben Waardeloos.

Johan Gebrek aan inzet. Beroepsernst. Jij en Luc zouden een goed team kunnen zijn. Hij is een organisator en jij zou veel kunnen bijschaven. Of zegt het je niets?

Ben Eigenlijk niet.

Johan Jij hebt de kennis.

Ben Misschien zegt me dit bedrijf niet veel.

Johan Niets bedoel je.

Ben Kan zijn. Misschien droomde ik van een eigen bedrijf. Iets met computers.

Johan De wereld is vergeven van kleine bedrijfjes.

Ben Amerika.

Johan Amerika? Wie daar iets wil worden moet uitgeslapen zijn en werken van 's morgens tot 's avonds. De tijd dat avonturiers het konden maken is voorbij. Harde werkers kunnen nog iets bereiken.

Ben Ik heb een voorstel.

Johan Laat horen.

Ben Men zou mij kunnen uitbetalen. Mijn deel geven.

Johan En dan?

Ben De wijde wereld.

(Luc komt in de deuropening staan. Kijkt toe.)

Johan Zoals die indiaan zei. De geest laten zweven over de eindeloze vlakten!

Ben Jullie nemen mij nooit au sérieux. Computerspecialisten vinden overal werk.

Johan Als ze niet te lui zijn.

Luc Die dagelijkse discussies zijn een pest.

Ben Zelfs op mijn verlofdagen. Een pest.

Luc Als je jezelf niet goed voelt in ons bedrijf, dan moet je maar elders je geluk zoeken. Het is niet goed dat het personeel roddelt over de relaties binnen de familie. Wij moeten één zijn. Een sterk beleid voeren. Eens je een tijdje op een ander gewerkt hebt, kun je nog altijd terug komen.

Ben Als chauffeur.

(Geen antwoord.)

Ben Mijn deel en ik ben zo weg.

Johan Wat zeg je?

Ben Mijn deel!

Luc Goed idee.

Johan Wacht eens even. Dat is nooit mijn bedoeling geweest.

Luc Mijn bedoeling ook niet.

Johan Kinderen toch! Waar zijn we mee bezig? Je moeder ligt in het ziekenhuis en net nu ze herstellende is, komt er dit weer bij.

Ben Mama heeft hier niets mee te maken.

Luc Met dit gesprek? Neen. Dit is een dagelijkse twist.

Ben Zo dagelijks zou ik het niet zien. Er moet een einde komen aan deze toestand. Ofwel zijn jullie tevreden over mijn inzet ofwel niet. En dan volgt er een nieuwe situatie. Die klaren we dan uit. Hoor je mij klagen? Ik heb leren leven met jullie pesterijen. Het mag echter niet iedere dag een stukje erger worden. Er zijn echter beperkingen.

Anja (Op met tas met reservekleding voor de moeder van Ben, bestemd voor het ziekenhuisbezoek.) Er zijn overal beperkingen. Wanneer ga jij je moeder nog eens bezoeken, Ben?

Ben Een van de dagen. Als ik ergens een gaatje vind. Zieke mensen moet je gerust laten. Zeker als ze nog maar net uit de coma zijn. Ze komt toch volgende week naar huis?

Johan Het zal nog wel een tijdje duren. Zo vlug gaat het nu allemaal niet. Het belangrijkste is dat er hoop is. Gewettigde hoop. Er is echter nog een lange weg af te leggen.

Luc (Tot Anja.) Gelukkig dat jij zo voor moeder zorgt.

Anja Het is ook bijna mijn moeder.

Luc (Lacht.) We zijn bijna familie.

Anja Na de trouw. Deze zomer, hoop ik. (Lacht naar Luc. Het is duidelijk dat Anja vriendelijker is tegen Luc dan tegen Ben.)

Luc Dat hoop ik ook. Dat moet een groot feest worden.

Ben Feest?

Johan Natuurlijk. Een groot feest.

Anja (Naar de deur toe, net voor het afgaan.)

Ben Ben je vanavond thuis?

Anja Dat kan. Waarom?

Ben Ik zou eens op bezoek kunnen komen. Je weet wel : we moeten nog een datum afspreken.

Anja Misschien wel. Bel maar even. Ik heb het ook zo druk. (Af.)

(Telefoon gaat. Omdat Ben het dichtste bij het toestel staat en de anderen geen aanstalten maken om op te nemen, doet hij dat.)

Ben Hallo ? Georges ? De fax was onduidelijk. Goed. Luik. De eerste afrit en dan richting industriezone. Goed ! (Telefoon neer.)

Luc Nu was je eens nuttig.

(Telefoon gaat opnieuw. Ben doet een stap in de andere richting. Luc neemt hoorn op.)

Luc Ja ? Goed. Een ogenblikje. Ik schakel over naar een ander toestel. (Af.)

Johan (Schenkt 2 koffie's in. Voor Ben en voor hemzelf. Zet zich neer.) Ik had het me helemaal anders voorgesteld. Toen jullie klein waren dacht ik dat het allemaal eenvoudig was. Ons levenswerk zou overgaan in de handen van mijn twee zoons. Maar toen jullie verder studeerden groeide mijn twijfel. Wat eenvoudig leek, was het niet. Luc is een strever en jij bent een...beetje te zacht. Je mist wat Luc te veel heeft. Maar met een beetje goede wil...

Ben Een beetje...ja.

Johan Ik dacht altijd aan de vergelijking van twee paarden die een kar trekken. Twee paarden omdat ze samen sterker waren dan een paard. En ieder paard trekt de kar langs zijn kant. Zo blijft de kar op de rechte weg. Ik heb een tijdje gedacht dat jij een voorkeur had voor techniek. Ik dacht toen : Ben kan het onderhoud doen en Luc de papieren. Maar je kreeg het te pakken met die computers. Ik wilde je niet beperken. Ik dacht: iedereen moet voor zichzelf uitmaken waar zijn roeping, zijn geluk ligt.

Ben Ik koos voor computers omdat het een uitdaging is tegenover een technisch vernuft. Niemand stoort je. Jij moet zelf zeggen wat de computer moet doen. En als het lukt wat je wilt bereiken dan geeft dat een grote voldoening.

Johan Ik geloofde dat het nog goed zou komen tussen jullie. Ieder zijn terrein afbakenen en samen één doel betrachten. Of mag ik er niet meer in geloven?

Ben Toch wel. Je moet geloven. Maar, iedereen moet voor zich uitmaken wat hij wil geloven.

Johan Die ziekte van mama heeft alles een deuk gegeven. Ik mis haar meer en meer. Zij bouwde bruggen, zij smeedde een band. Zij voelde het aan als er iets mis zou

kunnen gaan. Zij...Ik hoop maar dat alles met haar nog goed komt. Van een hersenbloeding behoudt men gewoonlijk wel iets.

Ben Met moeder komt het wel goed. Dat geloof ik.

Johan Je moet eens met haar gaan praten.

Ben Ja, dat komt in orde.

Johan Zij is je moeder!

Ben Dat weet ik. En dan? Het komt wel goed!

Johan Verdomme, snap je het dan niet?

(korte pauze)

Johan Je moet niet veel zeggen en zij ook niet. Praten zonder woorden, bedoel ik. Gewoon er zijn en naar elkaar kijken. Aanvoelen wat men zou kunnen zeggen en wat je zou kunnen antwoorden. Jij moet hier blijven, Ben. Hier in ons familiebedrijf is je plaats. Je hoeft niet naar verre landen. Overal waar je komt, zul je je moeten aanpassen. Dat kan het makkelijkst hier. Als Luc eens wat scherp is dan moet je dat maar vergeven. Hij bedoelt het zo niet.

Ben Ik waardeer je goede bedoelingen, papa. Alles lijkt mij hier zo gekunsteld. Zo kunstmatig. Wie is hier nog oprecht? Wie zegt nog wat hij denkt? Wie kun je nog vertrouwen? Onze westerse samenleving is steeds meer en meer verwijderd van het ware doel van het leven. Zoeken naar geluk en elkaar gelukkig maken. Wie doet hier nog iets met hart en ziel? Wie is zichzelf? Als er morgen iemand zegt dat de mannen voor de komende zomermode een bel aan hun enkel moeten binden, dan mag je er zeker van zijn dat er veel bellen zullen rinkelen. Mensen in onze westerse samenleving zijn kuddebeesten geworden. Wie is nog echt mens? Ik droom van een echte wereld.

Johan Jouw wereld bestaat niet!

Ben Toch blijf ik er bij dat alles hier te gekunsteld is. Ik wil terug naar de natuur.

Johan Ik ook, maar wat is de natuur? Overal terug bomen planten en de helft van de wereldbevolking verzuipen? Jouw natuur bestaat niet.

Ben Ik wil iets waarvoor ik me kan inzetten. Ik wil iets doen met mijn leven.

Johan Werken en zweten. En hoe meer je zweet, hoe groter de zelfvoldoening. Van jouw dromen loopt het zweet niet over je rug. Mijn vader stichtte dit bedrijf. Ik bouwde het verder uit, maar ik ben uitgerangeerd. Die moderne technieken, dat Engels en dat Frans gedoe... Mijn kinderen hebben gestudeerd, hebben kennis om mij op te volgen, maar ze hebben dromen...de natuur terug opbouwen zoals vroeger, dat is belangrijk!

Ben Papa, ik wil alleen maar...

Johan ... Dromen, juist! Dromen, de wijde wereld...

Ben Is dromen dan zo slecht?

Johan Neen. Als je met je twee voeten op de grond blijft. Iedereen droomt...mijn droom maak jij kapot. Een familie...Internationaal transport Verbinnen en Zonen. (stilte)

Johan Wat vindt Anja van jouw plannen?

Ben Anja?

Johan De trouw gaat toch door?

Ben Deze zomer? Misschien moet je dat ook maar eens aan Luc vragen!

Johan Wat brabbel je daar...Luc?

Ben Ze fladdert rond Luc als een vlinder die maar een bloem vindt.

Johan Dat denk je maar! Anja is trouw, dat zit in haar familie. Ze wordt je vrouw.

Ben Ik weet het niet meer. Ik moet nadenken. Ik...

Johan Je hebt te veel zelfmedelijden. Kom op voor onze familie. De handen aan de ploeg, verdomme! Je kunt het! (korte pauze) Je laat je te veel meeslepen door je kameraden.

Ben Ik weet het niet meer!

Johan Word volwassen, Ben!

Ben (schreeuwt het uit) Ik weet het niet meer!

(even stilte)

Ben Ik dacht aan een eigen bedrijf. En dan weer niet. Ik weet het niet.

Johan Een eigen bedrijf?

Ben Alles is veranderd de laatste tijd. Wat ooit zwart of wit was, is nu grijs geworden. Sommige dingen kleurloos.

Johan Als je écht weg wil...geen probleem. Alleen... met emoties kom je van de regen in de drop. Laat je hart spreken.

Ben En als ik écht weg wil...

Johan Ondanks de financiële toestand van ons bedrijf...Ja, je krijgt je deel. Het wordt een reis enkele richting. (Af.)

Ben (Zet zich in de zetel. Denkt na.)

Kris (Op met plumeau.) Stof en nog eens stof. En dan die hardnekkige draden. (Draait zich om.) Vroeger had men geen plumeau. Was dat ook allemaal niet nodig.

Ben Toen had men ook geen huishoudsters. Alleen keukenpersoneel.

Kris En ook geen hometrainer. Zou ik nog even...

Ben Wil je weer ?

Kris Anders moet ik werken.

Ben Doe maar.

Kris Als er iemand binnenkomt ?

Ben Bevel van mij. Vooruit !

Kris (Geeft de plumeau aan Ben en stapt handig op de hometrainer.) Hoever waren we weer gekomen ? 215 of 220 ? (Kris trapt.) Weet je dat Louis, de zoon van mijn tante, zijn vrouw heeft laten zitten ?

Ben Louis ? Ken ik hem ?

Kris Misschien. Ik vertel het je maar omdat je het nog niet weet, vermoed ik.

Ben Neen.

Kris Hij had de laatste tijd altijd ruzie met haar.

Ben En konden ze het niet bijleggen ?

Kris Ruzie over het eten. De soep en het nagerecht.

Ben Dan viel de hoofdschotel mee. Ik zou niet weten waarom die kerel dan nog ruzie maakte.

Kris Het is een lekkerbek. En een verwend nest. Wel een schone man, vind ik. Maar ja, mannen moet je thuis verwennen, zegt mijn tante.

Ben Ik zou niet weten waarmee.

Kris Jij bent ook geen echte man ! Een échte man houdt van lekker eten.

Ben Bedankt voor het compliment.

Kris Jij bent een beetje... te zacht. Te gevoelig. Ik mag je dat toch wel zeggen zeker ?
Wij zijn toch vrienden ?

Ben Wat mankeerde die Louis nu ?

Kris Een beetje te zacht, zei mijn tante. Een denker. Een soort gelukzoeker.

Ben Omdat hij het eten niet lekker vond ?

Kris Hij was nooit content. De soep was altijd te dik of te dun of was smaakloos. En het nagerecht paste nooit bij het hoofdgerecht.

Ben Soep lust ik niet. Tenzij soms. En een nagerecht ? Dat is iets voor lekkerbekken.

Kris Dat is hij nu juist.

Ben Na een lekkere hoofdschotel moet je geen rommel meer op de tafel zetten. Dat is voor oude mannetjes in een rusthuis.

Kris Het zal wel iets met zijn kameraden te maken hebben. Ook een raar volkje.

Ben De kameraden hebben het altijd gedaan. En zeker bij zachte eitjes. Wel erg jammer voor de vrouw van die Louis.

Kris Echt.

Ben Maar het heeft toch ook goede kanten.

Kris Wat ?

Ben Nu reclameert er niemand meer bij het avondeten.

Kris Dat weet ik niet. Ze heeft al een andere mee-eter. Een Braziliaan. Die eet alles.

Ben En ze maakt nu geen nagerechtjes meer ?

Kris Alleen...twee hoofdgerechten. Hij houdt van afwisseling.

Ben En die...Louis ?

Kris Hij eet nu alle dagen frietjes. Met een loempia.

Ben Om gelukkig te zijn moet je soms maar kleine inspanningen leveren. Hoever ben je al ?

Kris 260.

Ben Genoeg ! Hier is je plumeau.

EINDE EERSTE BEDRIJF

TWEEDE BEDRIJF

Een van de zangers van de muziekafdeling staat op de eerste plaats van de top tien. Dat moet gevierd worden. Een feestje dus. Elsje en Kris versieren de huiskamer.

Elsje Eigenlijk doe ik dit wel graag. Zo op een ladder. En er is niemand die reclameert. Ons moeder zou nogal een zaag spannen. Dit moet hier en dit moet daar. En ga zo maar door. Hier is alles prima. Dat heb je met mensen met veel geld. Als het er maar van alles hangt. Hier of daar. En als het maar blinkt. Moet ik geen kurken van champagneflessen rond die één hangen?

Kris Elsje !

Elsje Wie zegt nu dat ik die slinger hoger of lager moet hangen ?

Kris Ik.

Elsje En wat is er nu niet in orde ?

Kris Die slinger.

Elsje Wat mankeert die ?

Kris Iets hoger.

Elsje Zo dan ?

Kris Iets lager.

Elsje Maar hij hing lager !

Kris Te laag.

Elsje Zo dan ?

Kris (Geen antwoord.)

Elsje Ja, mama !

Kris Doe maar verder of kom van die ladder af.

Elsje Ik heb horen zeggen dat je het thuis niet meer zo leuk vindt.

Kris Wat ?

Elsje Dat je plannen hebt om...

Kris Natuurlijk dat ik plannen heb. Véeel plannen.

Elsje En waarom mag ik dat dan niet weten ?

Kris Wat wil je weten ?

Elsje Dat je een vrijer hebt.

Kris Een vrijer ? Wat is dat ?

Elsje Dat zou jij moeten weten. Iemand waarbij je je vrij voelt, zeker !

Kris Wie heeft je dat verteld ? Een vrijer ?

Elsje Dat zeg ik lekker niet. Ik moest geheimhouding beloven.

Kris Als je a zegt moet je ook b zeggen.

Elsje Er zijn zoveel lettertjes. Een vrijer waarmee je correspondeert.

Kris Een vrijer waarmee je ...

Elsje Toch eenvoudig. Vrijen met de postbode als tussenpersoon. Dat moet toch kunnen. Alleen...zoenen is er niet bij. Tenzij je de postbode...ja die van ons is een oude knar, dat is het ook niet. Liefde voor een postzegel !

Kris Wat brabbel jij daar allemaal ?

Elsje Iemand die in een ver land woont. ‘Liefste Krisje, ik hou van jou...jij bent de zon...’

Kris Jij bent nog veel te jong voor zoiets.

Elsje Zeker. Jij weet echter niet waaraan je begint. Je bent thuis zo goed. Geen zorgen en met een vreemde jongen...

Kris Weet je...Ik zal je alles vertellen !

Elsje Goed ! Vertel !

Kris Misschien is er iets van waar.

Elsje Wie, wie is het ? (maakt onhandige bewegingen en valt bijna van de ladder)

Kris Kom van die ladder ! En vlug wat.

Elsje Heel de wereld is van mij (zwaait met de armen) en ik heb héél de wereld lief!

Kris Ja?

Elsje Zo moet je beginnen. Iedereen beminnen en nadien alles in een grote zeef doen. Wat niet door de gaatjes valt, afspoelen en droogwrijven.

Kris Je bent nog niet droog achter je oren.

Elsje Ik heb al een vrijer!

Kris Dan heb je je grote zeef al weggegooid! Wie?

Elsje Karel van de warme bakker. En ik heb geen postbode nodig. Als je met tussen-
personen moet werken dan loopt het altijd fout. Je moet mekaar toch eens in de
ogen kunnen kijken, vind ik. Ten minste!

Kris Gefeliciteerd! Snotaap! Je moest je schamen! Naar huis!

Elsje (Kijkt op polsuurwerk.) Ik heb nog tijd genoeg! Zeker nog een half uurtje. Voor
mooi en meedogenloos. Er zijn er nog twee die niet met elkaar gevreeën hebben.
Dat moet dan een van de volgende dagen gaan gebeuren.

Kris Elsje !

Elsje En hij heeft al een keer mijn straf gemaakt, voor de school. Op zijne computer.

Kris Snotneus !

Elsje Dat zul je niet meer zeggen als je naar mijn trouwfeest mag komen ! (Steekt tong
uit, lopend naar af.) ‘t Is wel een rosse, maar die moeten hun haren niet zo veel
kammen ! (Af.)

Kris (Doet verder aan de versiering. Inge op. Met boek, gedecideerd.)

Inge Dag, Kris. Ik moet Luc dringend spreken.

Kris Hij is in het kantoor. Ik zal hem gaan halen. Zet je maar.

(Kris af, Inge zet zich, Luc terug op. Het bezoek van Inge stoort hem, hij doet schijnbaar lief.
Inge recht.)

Inge Luc, ik moet met je spreken.

Luc Je bent zo ernstig, je bent zo zenuwachtig. Je hebt precies een prachtig boek bij.

Inge (zet zich, ook Luc zet zich) Ik moet het nu weten.

Luc Wat?

Inge Of je van mij houdt of niet. Nu en niet morgen. Draai er niet omheen. Je hebt
langgenoeg kunnen nadenken. Wat is je antwoord?

Luc Ja, je overdondert me. Je staat precies met een mes voor mijn keel. Een scherp
mes.

Inge Wat is je antwoord?

Luc Zo onder dwang kan ik je niet antwoorden.

Inge (recht) Neen, dus. In orde. Ik weet het nu. Dan is het vanaf nu (kijkt op uurwerk) om vijf minuten over zes uit, voor eeuwig en altijd. Punt.

Luc Het spijt me (recht) echt. Ik heb niet de bedoeling je te kwetsen. Moet ik je boeken terug bezorgen?

Inge Die boeken? Dat soort lees ik toch niet. Gebruik ze maar voor de wc, want daar was je toch de laatste tijd wanneer ik naar je vroeg. Saluut!

Luc Jij blijft vriend aan de huize. Gewoon vriendschap!

Inge Daarmee maak je geen kindjes. Saluut! (af)

(Luc is onder de indruk, gaat even zitten en dan af)

(Kris terug op met schaar en knipt hier en daar een stukje van de versieringslinten. Ze staat op het laddertje wanneer Frans en Juul langs de achterdeur binnenkomen. Frans was schoolmeester en verzorgde vroeger, in de beginjaren, de boekhouding. Juul was een van de eerste chauffeurs van de firma en tevens buurman. De schoolmeester doet een beetje "waardiger" dan de chauffeur die echt gezellig is. Ze blijven aan de deur staan en kijken rond. Kris ziet het tweetal.)

Kris (flapt het er uit) Hier zie! De dikke en de dunne! (ze merkt dat de anderen dat niet zo leuk vinden) O, dat had ik zo niet mogen zeggen. Dag Frans en Juul.

Juul Jij mag alles zeggen als je maar vlug een pintje brengt en voor de schoolmeester een waterke met broebels.

Kris Het was er uit voordat ik het besepte. Ik noem jullie altijd zo, voor mijn eigen. Maar nu verschoot ik zo...

Frans Ik zie niet graag vrouwen op een ladder.

Kris (van de ladder, terwijl ze zegt) Twee waterkes. (naar de bar)

Juul Niet zeveren, Kris! Waar zit de oude baas?

Kris Ik zal eerst...wat moet ik nu eerst? Twee bevelen tegelijk dat kan niet.

Juul Ga eerst terug op die ladder staan. Ik bewonder graag vrouwen.

(Kris naar de bar toe en tapt twee kleine pintjes bier en zet die op het tafeltje waaraan Frans en Juul zitten.)

Kris (spreidt de armen, maakt gebaren als "zo mag je mij bekijken") En staat het jullie zo een beetje aan?

Frans Ik had liever een waterke.

Kris Er wordt hier vandaag zo een klein feestje gehouden en wat doe je dan met een waterke?

Frans Goed. Als het zo zit...

Kris Schoolmeesters zijn vlug van begrip.

Frans Normaal drink ik alleen maar water.

Juul (tot Frans) Zou het nu toch waar zijn dat vrouwen dienen om mannen te verleiden?

Frans Wat wil je nu weer zeggen?

Juul Dit is toch een mooie vrouw! Of zie je dat niet?

Frans Die jonge dingetjes maken er een spel van. Vroeger, in de klas, zag ik al wie van de kleine meisjes later niet voor het huishouden geschikt zouden zijn. Je ziet dat.

Juul En waaraan zie je dat?

Frans Aan de dinges. Versta je dat niet?

Juul En wat zijn die dinges?

Frans Aan de armen, natuurlijk.

Juul Zo! Ik dacht aan iets anders!

Frans Aan de armen en vooral aan de vingers. Korte vlezige vingers dat is het type voor het huishouden. Lange vingers zijn goed voor piano spelen of voor de computer.

Juul En Kris?

Frans Wordt nu niet persoonlijk, hé!

Kris Moet ik zo nog lang blijven staan?

Juul Nee, alleen nog eens rondraaien.

Kris Dat zal voor een andere keer zijn. (naar de tafel toe) En smaakt het pintje?

Frans Ik had liever een waterke gekregen.

Kris De broebels zijn weg en het water ook. Nee, Frans, wij hebben iets te vieren en dat doe je toch niet met water?

Johan (op, blijft in de buurt van Kris, aan de bar, staan) Ik hoorde wat lawaai... (dan ziet hij Frans en Juul) Ha, de dikke en de dunne! (loopt naar het tafeltje toe) Dag Frans, dag Juul. Hier in huis zijn jullie de dikke en de dunne. Een eretitel, vind ik. (geeft hun een hand)

Frans En zijn hier nog eretitels?

Johan Zeker! Ik ben de kromme banaan en dan is er nog de platte plank en...(kijkt naar Kris) voor haar moeten wij nog wat bedenken. Elsje is daar goed in.

Frans Elsje?

Johan De zuster van Kris. Dat klein ding dat al halfwas is.

Frans Nu verplichten ze mij om bier te drinken, omdat er wat te vieren zou zijn, dat is toch straf, hé!

Juul Dat die pintjes zo klein zijn, is nog straffer. Ik heb thuis een kleine tapinstallatie en ik drink gewoonlijk pintjes van een halve liter.

Johan We gaan dat eens rechtzetten. (hij drinkt het pintje bestemd voor Frans ineens uit en wil zelfs aan dat pintje van Juul beginnen, maar die zet dat vlug weg en drinkt zelf. Kijkt naar Kris) Kris: twee Duitse pinten en een dubbele whisky, van mijn fles! (hij zet zich aan de tafel) En wat voor nieuws hebben jullie meegebracht?

Juul Het schijnt dat er hier wat te vieren valt en weet je wat erg is: wij wisten van niets!

Johan Een van die zangers van onze firma staat op de eerste plaats in de top tien. Je weet wel, zangers... veel lawaai en een stem die uit de bloemkolen komt.

Frans Bedoel je die Despotofsky?

Johan Ja, zo heet hij, denk ik. Ik moet van dat gedoe allemaal niet veel hebben, maar Luc is er erg in geïnteresseerd. Kwestie van goesting.

Juul En centen.

Johan En wat voor nieuws hebben jullie?

Juul We gaan gewoonlijk samen wandelen en het was weer een tijdje geleden, ... Ik heb mijne pinker opgezet en hier zijn we dan. Alle vrachtwagens zijn weg, zie ik. De parking is leeg.

Johan Die chauffeurs tegenwoordig willen altijd maar bollen en bollen...

Frans Ik heb zo de indruk dat sinds de jongste zoon niet meer in de zaak zit, hier alles beter draait.

Johan Dat is maar schijn. Ben was een knappe kerel. Vroeger draaide alles ook goed, nu is het een beetje anders. Luc kan nu ook met de computer overweg.

Frans Ik heb thuis ook een computer. Eens je weet hoe zo een ding werkt, is het kinderspel.

Johan En heb jij daar tijd voor?

Juul Hij werkt de ganse dag in de tuin en 's avonds als zijn vrouw naar bed is, surft hij naar foto's van mooie vrouwen.

Johan (tot Kris) Denk jij nog eens aan die pintjes?

(Kris was ondertussen al met de pintjes bezig en komt met twee grote glazen van 1 liter. Ze kan ze net dragen. Ieder ontvangt zijn glas. Frans kijkt onbegrijpend naar Johan.)

Frans (hij kijkt naar de grote pint die Kris voor hem op de tafel gezet heeft) Jullie willen mij verzuipen.

(Kris brengt een grote whisky en Johan doet teken dat ze die voor Frans moet zetten. Johan neemt het grote glas bier voor zich, dat was trouwens zo voorzien.)

Johan Op de gezondheid dan maar!

Frans (ruikt) Dat is te doen.

Juul Meer schuim dan bier!

Johan Levendig bier kan schuim worden, maar later wordt dat terug bier.

Juul En dan terug water! Santé!

Frans Gezondheid!

Juul 't Valt nog mee. Begot, ze is al leeg.

Johan (tot Kris) Nog twee pinten.

Kris Emmers, wil je zeggen.

(Frans proeft nogmaals aan zijn whisky, die hij lekker vindt)

Juul Nu met die grote pinten met veel schuim doen mij terug denken aan een van mijn eerste reizen naar Polen.

Johan Hoe kom je daar nu bij? (denkt na) Toen je in de bergen verloren reed? Of zoiets toch...

Juul Ik vree toen met een Poolse boerendochter. Kwestie van de taal te leren. Zie je: als je vlug een taal wilt leren, dan moet je met iemand van dat land communiceren. Gewoon praten.

Johan 't Zal wel wat meer geweest zijn zeker.

Juul Rustig vrijen was er ook bij. Zwijg, laat me nu eens uitspreken!

Frans Je vree met een Poolse juffrouw...

Juul Ik had er al een hele woordenboek van geleerd. 't Ging rap.

Frans Wat wil je nu eigenlijk vertellen.

(ondertussen komt Kris met de twee pinten en die met het meeste schuim is weer voor Juul.)

Juul (tot Kris) Jij zou graag hebben dat ik geen adem meer kan krijgen? Met mijne neus in die laag schuim...

Frans Je kunt er precies niet tegen. Pasop, van schuim word je vlugger tipsy dan van bier.

Kris Juul praat zichzelf een stuk in zijne kraag.

Johan Allé, vertel nu eens verder. Ik weet dat het iets met bergen te maken had, maar...

Juul (recht, met pint in de hand, drinkt soms eens) Laat me eens uitspreken. 't Was al avond en plots kwam er mist op: ik zag geen steek meer voor mijn ogen. Een verloren gat ergens in de bergen. Opeens zie ik een madam, enfin: iets met lange haren in een dikke jas. Ik vroeg haar iets wat ik van mijn Pools lief geleerd had. Eerst verstond ze dat niet en dan werd ze kwaad en wees naar een zijweg terwijl ze wegfietste. (lacht, drinkt, kijkt naar de anderen die denken dat er nog wat gaat volgen)

Johan En?

Juul (tussen twee lachbuien in) Eerst ging het een beetje bergaf en dan plots heel stijl naar omhoog. (lacht nog harder)

Johan En?

Juul Opeens kon ik niet meer verder. Ik dacht: ik zal maar wachten tot morgen, met die mist...

Frans En de volgende dag...

Juul De mist trok weg en toen ik mijn ogen opendeed: ik stond met mijne kamion op een grote mesthoop. En stinken dat die deed. (lacht, de anderen lachen ook)

Frans En wat had je in je vrachtwagen?

Juul Geparfumeerde bloemkolen.

Frans En je bent goed terug thuisgekomen?

Juul Wel nog wat pech gehad, maar zo leer je de weg kennen. Twee keer verloren gereden.

Frans Dat liefke heeft je de verkeerde woorden eerst geleerd.

Juul Ze kon toch goed vrijen.

Frans En je volgende lief?

Juul Een Franse. Het was precies dat zij altijd maar aan het zingen was. Zoals die Franse zanger met zijn strooien hoed. Als zij weer eens op dreef was en ik het beu was, dan begon ik te neuriën. En dan vroeg ze mij, "vous comprends?" Natuurlijk verstond ik haar. De melodie kende ik al, maar de rest...

Johan Jij hebt toch wonderen verricht, die eerste jaren dat je voor ons reed.

Juul Doe ze nog eens vol, Kris. (tot Johan) 't Is precies een plasticen golfplaat.

(Kris zet een bak bier op de tafel en werpt de aftrekker op de tafel.)

Juul Personeel is ook niet meer wat het altijd geweest is. Nu moeten wij nog onze eigen pinten vol doen.

Frans (drinkt glas leeg, staat ook recht, trekt vestje goed, geeft Johan een hand.) Ik moet naar huis.

Juul En al dat bier dan? Jij zou toch ook eens je best kunnen doen? Moet ik me altijd alleen opofferen? (kijkt naar bak bier, voelt de alcohol al werken, draagt de bak bier terug naar de bar.) Kris, goed bewaren, we komen nog terug. En laat dat niet door de eerste de beste uitdrinken. Zolang die stopkes erop zitten, droogt dat niet uit. (Geeft Johan een hand en wil Kris kussen, maar die duwt hem weg, hij valt bijna.)

Johan Kom nog maar eens langs. (beiden af. Johan doet de glazen weg, af. Kris werkt verder aan de versiering.)

Luc op met cassettes en cd's, legt ze op de tafel.)

Luc De nieuwste aanwinst.

Kris Zijn er ook bij van die...Kasalt...en hoe heet die eigenlijk...

Luc Despotofsky Kasalt. Ja. Onze melkkoe! Die moeten we koesteren!

Kris Die kan zingen. Als een ekster.

Luc En nog een beetje beter hoop ik.

Kris Een prachtige echte mannenstem.

Luc En het is een schone vent ook.

Kris Met alles er op en er aan. Ik heb er thuis vier cd's van.

Luc Dan moet je meteen naar de winkel : dit is de vijfde cd. (lacht, kijkt naar Kris) Ik bezorg je morgen wel een exemplaar.

Kris Jullie moeten het wel druk hebben de laatste weken. Het transportbedrijf en nu die muziekafdeling, zo zal ik het maar noemen.

Luc Een ondernemer moet altijd vooruit zien. Toen we het moeilijk kregen door de concurrentie en die stijgende brandstofprijzen moest er wat gebeuren. Het was erop of eronder. Sommige bedrijven zijn uitgestapt, anderen overkop gegaan. Wij zijn sterker uit de strijd gekomen. Wij zijn een bedrijf met twee 'poten': muziek en transport.

Kris Georges zit er toch ook voor iets tussen, voor die muziekafdeling, wil ik zeggen.

Luc Georges heeft de idee gegeven. Wij hebben het uitgewerkt.

Kris Eigenlijk toch iets stom. Hij brengt een cassette mee uit Polen en even later verkopen jullie een massa van die dingetjes. En dan die overschakeling op die cd's.

Luc Zo eenvoudig is het nu ook weer niet gegaan.

Kris Dat kan ik me wel voorstellen.

Luc Als iets lukt dan is het precies de normaalste zaak van de wereld. Als iets niet lukt dan spreekt men van onkunde. Die muziekafdeling is een succes geworden. Gelukkig maar.

Kris Het schijnt dat die Kasalt ook op de tv zal te zien zijn.

Luc Voorlopig zijn dat maar plannen. Als morgen een van de sterke concurrenten er zijn oog op laat vallen, dan wordt het misschien helemaal iets anders. Met zaken doen moet je vandaag veel geld verdienen om morgen te blijven zwemmen.

Johan (Op. Tot Luc.) Men wacht op je.

Luc Ik dacht dat je buiten was.

Johan De nieuwe Mercedes wilde niet starten.

Luc Weten ze die knopjes nog niet staan ?

Johan Ik heb het nog eens uitgelegd. (Draait zich naar Luc.) Er is ook iemand van de tv. Die lange slungel met ringetjes in zijn oren en zijn neus.

Luc De producer. (Trekt das recht, neemt de cd's mee, vlug af.)

Johan (Tot Kris.) Moet die één zo hoog hangen?

Kris De ladder is zo hoog. Wat ik omhoog hang moet helemaal tot aan het plafond. De mensen kijken tegenwoordig naar omhoog.

Karine (Op in rolstoel.) Kris, geef jij de post eens. (Rolt zich naar de tafel toe.)

Kris (Neemt pak brieven en kaarten van de kast, geeft die aan Karine.) Die van vandaag zijn er al bij. Ik ontvang slechts enkele briefjes per jaar.

Karine (lacht) Voor je begon te vrijen, bedoel je!

Kris De laatste tijd...(lacht)

Karine (kijkt rond naar de versiering) Je zusje heeft goed geholpen ?

Kris Ze praat te veel. En praten en werken gaat niet samen.

Karine Het is een lief ding. Kinderen moeten veel praten. Ze heeft al een liefje, zei ze gisteren.

Kris Het schijnt normaal te zijn op die leeftijd. Kris van de warme bakker.

Karine Ze zal graag gebakjes eten. En jij ?

Kris Er is maar een warme bakker in het dorp.

Karine Dat bedoel ik niet. Je ontwijkt mijn vraag.

Kris Te veel werk. De tijden zijn veranderd. Vroeger trouwde men voor men twintig was en aanstonds kinderen. Nu wacht men wat langer.

Karine Te lang wachten is ook niet goed. En hoe ouder je wordt, hoe kieskeuriger. Rond de dertig vertonen mannen allemaal gebreken. Rond de veertig merk je dat zo niet meer op. En rond de vijftig hebben ze allemaal van die vervelende trekjes die ze niet meer afleren. Het moet dus voor je dertigste gebeuren. Mannen met gebreken zijn op zijn mooist.

Johan Ze heeft nog tijd genoeg.

Kris Ik moet te veel werken. Voor vrijen heb ik geen tijd.

Karine Je had toch belangstelling...

Kris Ik zou niet weten waaraan men dat kan zien.

Karine Elsje zei dat je correspondeert.

Kris Ik heb wel enkele brieven geschreven. Maar dat had niets met een liefje te maken. Gewoon corresponderen. Uit verveling, misschien.

Karine De klok tikt genadeloos verder. Denk daaraan. Eens getrouwd kun je nog bij ons blijven werken.

Kris (Ruimt alles op. Af.)

Johan Hoe dikwijls heb je die brieven en kaarten al niet bekeken ? Gisteren en vandaag?

Karine Voor mij zijn dat meer dan maar wat kaartjes. Het is een hechte band met mijn familie en vrienden. Kijk, dit is een kaartje van ons Louisa uit Amerika.

Johan Die schrijft toch alle jaren. Ik weet al van buiten wat erop staat.

Karine Ja ?

Johan ‘Liefste zusje...’ Als je al zo oud bent geworden, dan mag je wel liefste zus schrijven, niet ? ‘Het weer is hier uitstekend, de mensen zijn héél vriendelijk en ik mis de lekkere frieten uit Vlaanderen’. Wat dan volgt veranderd ieder jaar, maar om de vijf jaar komt het terug. ‘We hebben weer een nieuw huis gekocht omdat het vorige te klein was geworden’ of ‘We hebben weer een nieuwe hond gekocht’.

Karine Ik kan me daar heel wat bij voorstellen.

Johan Dat geloof ik.

Karine Wat ?

Johan Een dikke nek.

Karine Dat is niet mooi.

Johan Een dikke nek is lelijk. En zeker bij een vrouw.

Karine Bij een vent past dat best bij zijn rond buikje !

Johan Moet het nu weer ?

Karine Wat ?

Johan Altijd dat ruziemaken !

Karine Dat moet jij zeggen. Ik wil gewoon eens die kaartjes bekijken. Moet je niet wat gaan werken ? Loop eens door de garage. Je vindt daar beslist iemand die naar je gezaag wil luisteren. Al is het maar dat men dan niet moet werken.

Johan Een vent die niet zaagt is ziek.

Karine En jij bent gezond? Val maar niet dood!

Johan (Wil weggaan.)

Karine Een tas koffie. Met melk. Graag !

Johan Daar hebben we toch personeel voor ? Als ik zou doodvallen...

Karine Jij bent mijn personeel.

Johan Profiteur! Volle melk ?

Karine Natuurlijk.

Johan (Brenkt tas met melk naar de tafel.) En nu ?

Karine Voor jou een klein glaasje. En zet je dan.

Johan (Schenkt zich een glaasje cognac in, drinkt en zet zich aan de tafel, bij Karine.)

Karine Een brief van onze pater Herwig uit Indië, mijn broer. Een héél lange brief. Over de armoede in dat land.

Johan Je hebt toch een storting gedaan. Heeft hij weer wat nodig ?

Karine Natuurlijk. Wij hebben toch te veel.

Johan Jij zegt dat. Ik niet.

Karine Het draait toch goed.

Johan Ons bedrijf is een grote familie. Dat was toen bij mijn vader zo en dat moet zo blijven. De inzet van de medewerkers moet je belonen. De eerste in de top tien moeten wij vieren. (kijkt rond) Al was die idee van die versiering niet van mij.

Karine Dat kan ook met smoutebollen!

Johan Karine! Stop met plagen! En wat schrijft je zus?

Karine Er is ook een kaartje van Ben bij.

Johan Ja ? En waar zit hij nu ergens ?

Karine Arizona.

Johan Waar is dat ?

Karine Amerika.

Johan Ik dacht het al. Amerika. Vorig jaar was het toch uit een andere windstreek ?

Karine Afrika.

Johan Daar heb ik ook al eens willen komen. Maar het kost te veel.

Karine Hij zou terug thuis moeten zijn.

Johan Thuis ? Zijn thuis is de wijde wereld. Daar heeft hij zelf voor gekozen. Mogen studeren totdat hij grijze haren kreeg. En zich dan niet kunnen aanpassen aan ons werktempo. De wijde wereld. Snotapen ! En hij heeft ook geld nodig ?

Karine Nog nooit heeft hij over geld geschreven.

Johan Maar hij laat het je wel verstaan. Ja, zo zijn die intellectuelen. Ze laten het verstaan, als je tussen de regels leest.

Karine Neen. Zo is Ben niet. Hij is een idealist!

Johan Een dagdromer!

Karine We moeten hem terug winnen. Hij hoort hier thuis, mijn zoon!

Johan Eens zijn vleugels verbrand zijn, komt hij wel terug. Het zal niet lang meer duren.

Karine Jij begrijpt niet wat een moeder voelt.

Johan Maak je niet druk. Hij leeft nog. Wie weet komt hij ons wel eens verrassen met een sjeke auto naar Amerikaanse normen.

Karine Was ik thuis, dan zou het allemaal zo niet gebeurd zijn.

Johan Wat ?

Karine Wij hebben fouten gemaakt.

Johan Ja ? Wij fouten gemaakt ?

Karine Zeker !

Johan Als het fout loopt dan is het de schuld van de ouders. Hij heeft alles gekregen wat hij nodig had. Alles. Aan de beste scholen mogen studeren. Zelfs een goed lief kon ik hem aan de hand doen.

Karine Beter dan Anja ?

Johan Meer geld.

Karine Waar jij je toch mee bezig houdt ! Heb jij Luc niet te ver vooruit gestoken ? Luc was je eerste man. Als je iemand wilde raadplegen dan had je Luc nodig. Zonder Luc kon je niet beslissen. En waar plaats je Ben dan ? Als je weet dat je niet als volwaardig aanzien wordt, dan haak je toch af. Je had mij meer moeten consulteren.

Johan Jij ?

Karine Waarom niet ? Ik moet geen papieren kunnen invullen. Ik kan met mensen praten en dat is belangrijk. Eigenlijk ben jij de verantwoordelijke voor deze situatie.

Johan Ik ? Dat is iets nieuws.

Karine Weet je dat ik soms hele nachten niet kan slapen. Weet je wat het betekent voor een moeder ? Een zoon die ergens in de wereld rondzwerft op zoek naar zichzelf ? In miserie en armoede ?

Johan En thuis had hij alles wat hij nodig had !

Karine Zelfs meer dan dat.

Johan Het is zijn leven. Iedere mens zoekt zijn weg. En die van Ben lag hier niet. Zo simpel is dat.

Karine (Weent.) Zeker : het is zijn eigen leven.

Johan Hij was al verwend van toen hij nog naar de kleuterklas ging. Toen hij problemen had met zijn ademhaling. En verstandige kinderen die verwend worden...

Karine Zwijg!

Johan Jou valt niets te verwijten. En ik heb naar bestvermogen...

Karine Neen. Ik heb ook fouten gemaakt. Veel. Maar jij, jij bent de man, de vertrouwen-
ling van je zoons. Ik dacht tenminste dat je dat was.

Johan Je kon er geen verstandig gesprek mee voeren. Hij keek je niet eens aan als je met hem sprak. Het was alsof hij droomde terwijl je erbij stond.

Karine Jij was de vader!...

Johan Ja, ik was de vader! Maar dat spijt me echt! (Kwaad af.)

Karine (Leest in brief van Ben.) 'Beste moeder, eens je hier uit de steden bent en op die eindeloze wegen rijdt en je niets anders dan het rode zand en die soms grillige bergtoppen ziet, dan denk je na. Over de zin van het leven, over...(Korte pauze.)

Ik heb duizenden kilometers afgelegd. Steeds maar gezocht naar warmte, naar een remedie tegen eenzaamheid. Naar het waarom van vele dingen. Misschien... (Zij houdt op met lezen omdat Luc binnenkomt.)

Luc Belangrijk nieuws.

Karine Ja?

Luc Heel belangrijk.

Karine Het feest gaat niet door: er komt rook uit het dashboard van de Mercedes...Je komt op de tv?

Luc Op de tv? Zeker!

Karine Wat is er dan nog belangrijker?

Luc Wist je er nog niets van?

Karine Van wat?

Luc Heb je dan echt nog niets opgemerkt? Niets aangevoeld?

Karine Aangevoeld? Neen...

Luc Over...

Karine Anja?

Luc Dus je wist het?

Karine Wat?

Luc Dat Anja en ik... Kom, moeder !

Karine Neen. Wat is er van Anja?

Luc Zij en ik...wij gaan samen...

Karine Ik wist dat je de laatste tijd extra vriendelijk tegen haar was. Flauw vond ik. Maar wie ben ik? En jullie gaan samen...samen wonen?

Luc Trouwen, moeder. Eerst nog een tijdje verloofd zijn en dan de grote stap.

Karine Zo. En wat vindt zij er van? Ze weet het toch al?

Luc We houden het al een hele tijd stil. Je hebt het vast zien groeien.

Karine Neen. Ik zie niet meer zo best.

Luc Wat denk jij ervan, moeder?

Karine Rot. Slecht. Wat is dat voor iets ?

Luc Wat zeg je ?

Karine Zij was toch verloofd met Ben ? Voor mij is het alsof je een getrouwde vrouw van haar man afsnoept. Zij was toch met Ben ?

Luc Ben ? Ja, ze zouden gaan trouwen. Lang geleden. Maar Ben is er stiekem van onder gemuisd. Heeft haar laten stikken. Zoiets doe je niet met een mooie vrouw.

Karine Ik begrijp je niet. Je hebt haar hoofd op hol gebracht.

Luc Met Ben was het toch gedaan .

Karine Dat zeg jij. Heeft zij dat verteld ?

Luc Kan het duidelijker ? Waar is Ben ?

Karine In Arizona. In Amerika.

Luc En dan ? Ze heeft al die tijd niets meer van hem gehoord.

Karine Jullie moeten het zelf maar weten. Het is jullie leven.

Luc Ik kwam je goed nieuws brengen.

Karine Als je dat goed nieuws noemt! En wat zou je zeggen als Ben eens terug kwam?

Luc Ben? Dat duurt zeker nog enkele jaren. Als hij helemaal aan lager wal is geraakt. Verzopen en afgeleefd, scheefgezakt.

Karine Je moet het zelf maar weten. Maar ik ben er tegen. Anja zou beter moeten weten. (Kijkt naar brief van Ben.)

Luc Dan vind je het niet goed?

Karine Neen. Neen.

Luc Spijtig, spijtig. (Af.) Ik wilde je nog wat vertellen...

Karine (Kijkt naar brief.)

Luc (Af.)

(Telefoon gaat. Karine laat maar bellen. Kris op. Neemt telefoon op.)

Kris Hallo? (Tot Karine.) Chinees, denk ik. (Telefoon neer.)

(Telefoon gaat opnieuw. Kris neemt op.)

Kris Hallo? (Tot Karine.) Terug Chinees. Of Kongolees.

Karine (Doet teken dat Kris de telefoon maar aan haar moet geven. Neemt telefoon aan.) Ja, hallo? Wie zeg je? Jij? Jij? Hoe durf je! Natuurlijk dat je welkom bent. Je Nederlands is wel niet meer zo best. Wanneer je maar wilt. Alle dagen. Zeker. Ik zal een taart bakken. Neen, geen Amerikaans gedoe. Een echte taart.

Einde bedrijf
PAUZE

DERDE BEDRIJF

Enkele dagen later.

Men verwacht bezoek. Kris stoft nog eens extra af, verzorgt de bloemen en planten en er wordt een nieuw tafelkleed gelegd. Karine kijkt vanuit haar rolstoel toe. Luc voelt zich ongemakkelijk. Johan is onder de indruk.

Karine Deze voormiddag is er gebeld. Het was iemand van de luchthaven of van een taxibedrijf.

Luc Kon hij zelf niet bellen?

Karine Hij?

Luc Natuurlijk. Ben. Wie anders.

Karine Ben?

Luc Ben. Ik vraag me af wat hij hier nog te zoeken heeft.

Karine Ja, wat heeft hij hier nog te zoeken?

Johan Dat had ik me nooit voorgesteld. Ben terugkomen. Hoe moet het nu verder?

Luc We hebben al problemen genoeg. Die klant uit Polen die weggevallen is, de chauffeurs die dreigen te staken als ze geen opslag krijgen, de...

Karine Die chauffeurs vinden dat de bazen rijk worden van hun zweet. En ze hebben misschien nog gelijk ook.

Luc Mama, je gaat te ver!

Karine Ik ben nog niet begonnen! Jullie (kijkt naar Luc en dan naar Johan) moeten eens op retraite gaan bij paterkes! Terug naar de bron. Nadenken en dan verstandelijk handelen. Of verkoop heel de boel en ga eens voor veertien dagen naar Bendorom.

Johan Jij stond toch ook altijd achter onze beslissingen.

Karine Zwijg! Jouw vader vroeg om raad. Jullie bedisselen maar wat en ik moet het dan via via vernemen. Kalkoenen zijn jullie. En dan maar lullen dat een vrouw gelijk is aan de man.

Luc Hij moet niet terugkomen. Ben is uitbetaald.

Karine Hij is mijn zoon, verdomme! Mijn zoon. Een zoon kun je nooit uitbetalen. Hij is mijn vlees en bloed.

Luc Hij heeft een keuze gemaakt.

Karine Jij hebt zijn keuze gemaakt. Jij wilde alles. Maar hij blijft mijn zoon.

Luc Als je het zo ziet...

Karine Ik zou jullie alle twee een pak rammel moeten geven. Jij (wijst naar Luc) en jij (wijst naar Johan).

Johan Het zou best zijn dat we het nu wat rustiger aan doen. Ik krijg er hoofdpijn van.

Karine Die kun je verzuipen. (wil met haar rolstoel weggrijden, korte nijdige rukjes aan de wielen) Een mooie thuiskomst...allemaal blije gezichten...Maskers...

Luc Waarom blije gezichten?

Karine Het gaat toch over je broer!

Luc Ben is mijn broer. Was mijn broer tot de dag waarop hij de deur dichtdeed. Hij heeft zijn deel gekregen en ons met alle problemen laten zitten.

Karine Wees tevreden dat je problemen had, anders kon je ze niet oplossen.

Luc Als zakenman moet je nu eenmaal beslissingen nemen. Rationeel werken. Te gevoelig opstellen is zwak zijn.

Karine Praat je zo over je broer?

Luc Zakelijk.

Karine Ik had twee kleine jongens. Die ik even veel koesterde. Een kind zien groeien naar volwassen man is en lange weg afleggen, is jezelf wegcijferen, is hopen op morgen, is...Ben is ook mijn kind en zal het heel mijn leven blijven.

Johan Ook niet te sentimenteel doen, moeder.

Karine Mannen zijn allemaal hetzelfde. Gevoelloos. Hard wanneer je ze begrijpend verwacht. (Wil weggrijden met haar rolstoel.)

Johan Blijf. Als hij straks binnenkomt en je bent er niet...

Karine Dan zijn jullie er toch nog. In het slechtste geval doet Kris de deur open en moet je alleen maar schijnlachen. Dat zullen jullie wel kunnen.

Johan Moeder!

(De bel gaat. Wie gaat er opendoen? Men kijkt naar elkaar. Nogmaals de bel. Kris komt op en stapt naar de deur. Deur open. Tante Louisa op. Blijft in de deuropening staan en bekijkt het gezelschap. Men had blijkbaar iemand anders verwacht.)

Louisa Hallo?! Mooi, allemaal blije gezichten. Hier werd ik verwacht!

Luc Zo kun je het wel noemen.

Johan We dachten dat Ben...

Louisa Dat is nu eenmaal het probleem met denken. (Tot Karine.) Je wist toch dat ik zou komen?

Karine Ik twijfelde nog. Je deed zo raar aan de telefoon. Op zijn minst had ik gedacht dat Ben bij je zou zijn.

Louisa Zo een jonge man met een oude kraai? Kom nu! (Kijkt rond.) Een complete verrassing dus. Mooi. En nu maar eerst zoenen, want we zijn zo blij! (Levendig, zoent iedereen op een 'standaardmanier' – tegen zich aantrekken, drie zoenen en ze dan van zich afduwen.) Mooi! (Kijkt naar het rijtje mensen.) Iedereen gelukkig, of toch bijna. Iedereen kent me toch nog? Tante Louisa uit Amerika. En wonende bij de Franssen in Canada. Jullie hadden Ben verwacht? Pech. Jullie zullen het met een oude kraai moeten stellen. En als het me bevalt dan blijf ik wel enkele weken. Ik ben wel kieskeurig, maar zeer werklustig. Heb ik al koffie aangeboden gekregen? Er is toch wel taart of iets eetbaars? Komaan! (Naar Kris.) Jij deed de deur open. Personeel dus. Koffie zegt je wat?

Kris (Kijkt naar Karine.)

Karine (Knikt.)

(Kris brengt koffie voor iedereen.)

Johan Koffie?

Kris Ik breng wel iets anders.

Luc Dat zou ik nu ook kunnen gebruiken. Is me dat verschieten!

Louisa Je houdt niet van oude kraaien? Begrijpelijk. Ben ook niet. Toch was hij soms ook lief tegen mij. Bij gebrek aan van die jonge blonde dingetjes. De butherflytjes. Ik heb hem genoeg gezegd dat hij daar zijn handen van moest houden, maar je weet het. Twee mooie benen en een plastieken hoofd en veel fantasie!

Johan Hij was veel in de buurt?

Louisa Neen. Soms stond hij opeens voor de deur en enkele dagen later was hij weer weg. Weken later een telefoontje uit een godvergeten gat. Ben ligt niet zo goed in de markt hier?

Luc Hij is hier weggegaan.

Louisa Dat zal wel. Je kunt niet overal tegelijk zijn.

Karine Hij is uitbetaald, wil Luc zeggen.

Louisa Te weinig uitbetaald. Ik ken dat. Kinderen kunnen nooit het deel van hun ouders krijgen, zolang die nog leven.

Johan Hij was een beetje...

Louisa Een dagdromer. Alle Amerikanen hebben dat een beetje. Het is echter een krani-ge kerel. Zo alle dagen feestvieren, dat kruipt in de kleren! Ik kan er van mee-spreken.

(Kris brengt een glaasje cognac voor Luc en Johan.)

Louisa Ik heb vier mannen versleten en nu moet ik er geen meer. Ze rijden je auto ka-pot, eten je koelkast leeg en verpesten je toilet. Daarbij willen ze nog een potje vrijen. En van opruimen hebben ze nooit gehoord. (Naar Kris.) Nog een koffie-tje, geen slecht brouwsel. Twee waren al eens getrouwd, een speelde figurant in een tv reeks. Een vierde kwam uit Texas, U.S. Hij was een technicus. Hij her-stelde van die olienikkers. Koeien en olie, anders kende hij niet. Alles wat knikte was goed voor hem. Toen ik eens een keer niet knikte, werd hij kwaad. De volgende morgen heb ik hem aan de deur gezet. Plunjezak in de voortuin en op iedere struik wat wasgoed. Net als paaseieren rapen hier.

Luc Je kende Ben goed?

Louisa Ja! Hij is van het soort dat weinig eet, niet veel praat en nooit werkt. Zo lopen er ginds een heleboel rond.

Karine Dat laat ik van mijn zoon niet zeggen. Neen. Zo is Ben niet. Neen.

Louisa Hij heeft zeker ook heel positieve kanten. Het leven is echter fun! Pleziermaken en genieten.

Karine Is dat Amerika?

Louisa Voor velen, niet voor iedereen. De computermannetjes en zij die graag rekenen zijn natuurlijk anders. Hun hobby ligt anders. Maar voor iedereen duurt de dag even lang.

Karine Denk je lang te blijven? Waar zijn je koffers?

Louisa Eén koffer. In de voortuin. (Kris gaat de koffer halen. Beplakt met stickers van popgroepen. Zij wijst naar die stickers.) Mijn vrienden. Vrienden moet je hebben in het leven. Niet veel, maar je kunt niet zonder. Op naar de logeerkamer. Nog altijd de kamer naast de badkamer? Eerst een badje nemen en dan...(Tot Luc.) Waar zijn de kroegen hier?

(Kris draagt de koffer en samen met Louisa af.)

Luc Wel, wel!

Karine Het valt voor jou nog wel mee. Liever een oude kraai dan je eigen broer.

Luc Je had ons moeten verwittigen. Je hebt ons belogen.

Karine Wat?

Luc Je hebt ons voor schut gezet.

Johan Dat is het minste wat je kunt zeggen. Wist je het of wist je het niet?

Karine Met tante Louisa weet je nooit.

Johan Maar jij wist het!

Karine Om de vijf jaren komt ze toch eens langs.

Luc Nu kwam het wel ongelegen.

Karine Ik zei alleen maar dat er iemand uit Amerika kwam. En iedereen sloeg meteen op tilt. Ben, dat was het enige waar jullie aan dachten. Het was nu tante Louisa.

Luc Je had het ons tenminste kunnen vertellen.

Karine Wees dankbaar. Nu hebben jullie tenminste eens kunnen zeggen wat jullie van Ben dachten. Een fraai beeld. Je zou het geen enkele gastarbeider toewensen.

Luc Die leven van het OCMW en daar hebben wij niets mee te maken. Iemand die op ons kosten komt leven en alles overhoop gooien is wat anders.

Karine Ik hoop maar voor jullie dat Ben nooit terugkomt.

Luc Het gaat me allemaal te ver. Ik ben hier voor gek gehouden. En nog wel door mijn eigen moeder.

Karine Dat doet me plezier.

Luc Wat?

Karine Dat je mij je eigen moeder noemt, doet me echt plezier.

Luc Ik weet het niet meer.

Karine Je zult het nooit geweten hebben.

Luc Wat?

Karine Ja, wat? Ik dacht dat tijd de wonden heelt, maar dat is precies niet waar. Sommigen blijven stilstaan, terwijl de klok maar verder tikt. Onverschilligheid is één, haat is twee. Het wordt tijd dat jij je broer een nieuwe kans geeft.

Luc Broer, broer, wat is een broer? Verdomme: omdat hij van dezelfde ouders is, wil dat dan zeggen dat hij vrijgevochten is? Je kunt soms beter zijn met goede vrienden dan met eigen familie. Het moet klikken, dat is het.

Karine Ik denk soms dat het tussen jou en mij helemaal niet klikt, al ben ik je moeder.

Luc Ik ga nog wat werken.

Karine Doe dat. Werken is goed voor je gezondheid en de tijd gaat goed vooruit.

(Luc af.)

Johan Van een verrassing gesproken.

Karine Soms denk ik dat je al met pensioen bent.

Johan Waarom?

Karine Omdat je zoveel zaagt. Altijd maar afgeven op de anderen. Word eens jezelf!

Johan Dit ging toch te ver. Veel te ver!

Karine Wat?

Johan Dit. Je weet verduiveld goed wat ik bedoel!

Karine Maar mijn lief schatteboutje toch! Jullie maakten een verkeerde voorstelling. Ik vermoedde dat tante Louisa kwam. Zo zeker was ik ook weer niet. Je weet nooit met haar. Eigenlijk dacht ik dat ze Ben zou meehebben. Of dat Ben alleen kwam en dat zij er de aanzet toe gaf. Echt: ik wist het niet 100% en jullie hadden het meteen over een verloren zoon. En het woord 'zoon' vond ik fantastisch!

Johan Geef toe...

Karine Zwijg! Ik heb er genoeg van. Ben is heus niet door de facteur gemaakt. Maar door slechte chromosomen van jou, een zondags overschotje, denk ik. (Af.)

Johan Maar zo bedoelde ik het toch niet! (Af langs andere deur.)

Anja (Op langs de voordeur, gevolgd door Elsje. Ze hebben samen gaan winkelen en komen vrolijk terug met pakjes.) Eindelijk zijn we er.

Elsje Vermoeiend. Van de ene winkel naar de andere. En altijd maar kijken en kijken.

Anja En pannenkoeken eten en ijsjes...

Elsje Het was te veel. Te veel en op een te korte tijd.

Anja Je was doodmoe.

Elsje Van het lopen en die pakjes dragen.

Anja Van die ijsjes.

Elsje Kindermishandeling noem ik het. Eigenlijk kwam de idee van jou.

Anja Zeker niet. Jij zit al een hele tijd te zagen over wanneer we eens gaan winkelen.

Elsje Jij wilde beslist vandaag winkelen. Er was geen enkele reden voor: geen solden, geen nieuwe collectie, alleen van die spullen die al een hele tijd in de winkel hangen en die iedereen betast en bekeurt maar niet koopt.

Anja Het zal ook altijd wat zijn. Jij bent nu eens nooit tevreden.

Elsje Jij ook niet. Wat heb je nu gekocht? Een bloesje. Als je er de ijsjes en de pannenkoeken bijtelt dan is het een dure koop geweest. Mijn mama koopt zoiets op de wekelijkse markt. Goedkoper dan op de markt kan niet.

Anja In de toekomst geen ijsjes meer.

Elsje Op de markt kan je alles kopen. Lekkere wafels en hotdogs met veel ajuin.

Anja Je hebt toch ook iets gekregen.

Elsje Kon je anders?

Anja Neen. Je liet niet af.

Elsje Ik gunde jou het plezier. Grote mensen denken soms dat ze kinderen een plezier doen met iets te kopen.

Anja Zal ik het dan maar terug doen?

Elsje Gekocht is gekocht. Wat is nu de echte reden waarom je vandaag wilde gaan winkelen? Ik had het al weken gevraagd en nu plots kon het.

Anja Omdat ik er nu eens over nadacht. Ik kan toch onmogelijk aan al je grillen toegeven.

Elsje Hoeft niet. Er zijn nog anderen die graag iets voor mij doen. Ons Kris, bijvoorbeeld.

Anja Dat zal wel. Jij kunt het ook zo mooi vragen.

Elsje Maar antwoord krijgen op al mijn vragen is wel niet zo eenvoudig.

Anja Dat is niet eenvoudig.

Elsje Waarom je beslist vandaag wilde gaan winkelen, is zo een van die vragen waarop ik graag antwoord kreeg.

Anja Gewoon...

Elsje Omdat er vandaag iemand uit Amerika kwam. Ben, dacht Luc. Mooi van mij, niet?

Anja Jij houdt je te veel bezig met grote mensen zaken.

Elsje Veel eenvoudiger dan problemen van grote kinderen. Ben dus.

Anja Jij zou beter nog een tijdje met poppetjes spelen.

Elsje Poppetjes? En wie koopt dat nog voor mij? Soms krijg ik een beertje dat als reclame bij een kilo margarine gegeven wordt. Maar geen poppetjes meer. Te duur waarschijnlijk. Toch denk ik dat Ben nooit meer komt. Het is maar best ook. Zijn liefde heeft nu een andere.

Anja Elsje!

Elsje Toch is het zo. Ik zou trouw blijven aan mijn eerste lief. Ook al liet hij mij zitten. 'On aime mais une fois' zegt mijn vader. En die is altijd bij ons moeder gebleven. In goede en kwade dagen. En hij heeft regelmatig gevloekt, maar tegen zijn duiven was hij altijd vriendelijk.

Anja Ben. Het was onmogelijk.

Elsje Liefde is iets dat zweeft en nooit grond raakt. Over de grenzen heen. Liefde is iets dat je niet kunt vangen en in een hokje steken. Liefde...is meer dan schoon ogen. Het is een gevoel dat eens je het ervaart, je nooit meer los laat. Jij hield van Ben. Of niet soms? Wel, dan moet je er van blijven houden. Zo simpel is dat.

Anja Ben was anders dan ik dacht. Hoe meer ik hem leerde kennen, hoe meer hij van mij wegdreef. Hij...

Elsje Ik begrijp je. Luc wordt hier de grote baas en is een succesvol zakenman.

Anja Heb ik je van Luc gesproken?

Elsje Natuurlijk niet. Ik heb ook ogen in mijn hoofd. Ik hoop maar voor jou dat Ben nooit meer terugkomt.

Anja Nu is het genoeg! Jij bent een kleine kring!

Elsje Een monster met klauwen!

Anja Moest je mijn dochter zijn...(zwaait met haar hand)

Elsje Je moet niet boos worden. (Kijkt rond.) Ik heb de indruk dat er iemand uit Amerika is gekomen. Er zijn maar twee mogelijkheden. Die oude kraai of Ben. Het zal die oude kraai wel zijn. Ze zal weer verhuisd zijn en dan komt ze telkens naar België. Zo gaat dat nu eenmaal in Amerika: als je moet behangen of de deuren schilderen, dan verhuis je. En altijd zozegd naar een groter huis.

Louisa (Op, klaar om uit te gaan.) Hallo! (Zoent Anja.) Jij bent nog mooier geworden! (Kijkt naar Elsje.) En jij bent...

Elsje Elsje, de zus van Kris, die hier alles opruimt en soms lekker eten klaarmaakt.

Louisa Gaan winkelen?

Anja Een beetje maar. Ik vond niet wat ik wilde.

Elsje En ik kreeg iets wat ik eigenlijk niet mooi vond. Maar het kan verkeren. Wie weet vind ik het morgen niet mooi? Zo is het nu eenmaal.

Louisa Jij bent een mooi kindje.

Elsje Groot kind. Zie je niet dat ik een toekomstige juffrouw ben?

Louisa (Tot Anja.) Jij verwachtte Ben?

Anja Ben? Niet bepaald.

Elsje Ze papt aan met Luc. Het blijft in de familie.

Anja Ik ga mijn spullen wegdoen. Ik zie je nog wel.

Louisa Nog veel te veel. Waar ik goed ben, blijf ik gewoonlijk een tijdje.

Anja (Naar deur toe.)

Elsje Bedankt voor het gezellig winkelen!

(Anja af.)

Louisa En wat heb je gekregen van Anja?

Elsje Twee ijsjes en twee pannenkoeken met siroop. Ik moet vandaag niet meer eten. Tenzij het iets héél lekker is. Kom je Belgische hotdogs eten?

Louisa In Amerika eet ik net zoals jullie hier. Alleen als ik op restaurant ga, dan is het wat anders.

Elsje Ja? Dat moet je me eens uitleggen.

(Louisa en Elsje zetten zich.)

Louisa 's Morgens een stevige boterham met spek of met eieren.

Elsje Brood? Het schijnt dat brood in Amerika nooit hard wordt. Een soort spons, zegt Karine.

Louisa Spons? O, je bedoelt dat fabrieksbrood. Héérlijk. Je koopt het voor een hele week. Ik bak zelf mijn brood. Of laat het bakken door iemand die dat kan.

Elsje En 's middags terug brood?

Louisa Met confituur. Zelfgemaakt, natuurlijk.

Elsje Natuurlijk. Dat is goedkoper. 's Avonds terug brood maar dan met echte boter.

Louisa Neen, kindje.

Elsje Ik ben geen kindje meer. Ik ben een jonge juffrouw!

Louisa (Lacht.) 's Avonds ga ik meestal naar de club of eet ik in een van mijn favoriete restaurants.

Elsje Bij de Chinees.

Louisa Daar krijg je veel te veel. Ik hou meer van die leuke dingetjes die smelten in de mond. Ik heb overal mijn vaste tafel. Bij het raam. Ik hou van stijl, zie je. De directeur van het restaurant komt me gewoonlijk begroeten en stelt dan de waither voor.

Elsje Zeker niet goedkoop.

Louisa Leuk. Ik word graag verwend. En ze weten dat ik een stevige fooi geef. In Amerika wordt dat gewaardeerd.

Elsje En je man?

Louisa Ik had er vier.

Elsje Allemaal dood.

Louisa Eigenlijk wel. Echt dood? Ze leven allemaal nog. Soms bellen ze eens. Als ik verjaar krijg ik van die grote bloemenkorven. Als ze iets willen offreren dan hou ik ze niet tegen. Het zijn echt lieve marmotjes.

Elsje Marmotjes?

Louisa Ja, van die kruipdiertjes. Ze waren te veeleisend. Ik voelde mij niet meer vrij. Ik hou van verandering van gezichten en gewoonten.

Elsje Ik weet wel wat je bedoelt. Alle dagen seks. Dat kan ik me voorstellen. Te veel is te veel.

Louisa Seks? (lacht) Zo nu en dan als ik er zelf aan dacht, is oké.

Elsje En de vijfde?

Louisa Heb ik dat verteld?

Elsje Na vier komt toch vijf?

Louisa (Lacht.) Een dominee dan. Zou wel eens de vijfde kunnen zijn. Is bijna God. Heeft ook al wat geschiedenis gemaakt. Zou wel kunnen. Heeft wel schone tanden en van dat glanzend wit haar, maar te weinig centen, denk ik.

Elsje En centen zijn belangrijk, dat moet ik toegeven. Zelfs Anja is er gevoelig aan.

Louisa Anja? O, ja. Het vroegere liefje van Ben.

Elsje En Ben?

Louisa Het is een vogel. Moet kunnen vliegen. Anders een prachtkerel.

Elsje Wel een beetje gek, zegt men.

Louisa Een beetje veel. Ik weet niet of hij nog wel eens langs komt. En als dat zo is, dan is dat voor heel even. Het is een dagdromer.

Elsje Mijn zus vindt hem een boot zonder stuur. Een verstandige kerel, maar die niet weet wat hij wil.

Louisa Jouw zus?

Elsje Kris. Die hier met de stofzuiger rondloopt en soms eten klaarmaakt.

Louisa Ja, hij vertelde mij van een Kris. Is dat jouw zuster?

Elsje Ik weet natuurlijk niet of ze al een vrijer heeft. Kun je vrijen per brief?

Louisa Vrijen kun je op alle manieren. Als je het zelf maar leuk vindt.

Elsje Ze correspondeert, zegt ze.

Louisa Dat is ook een vorm van liefde. Laat nu eens zien wat Anja voor je gekocht heeft.

(Elsje toont een kleurig hoedje.)

Louisa Mooi. Als je over vijf jaar nog zo een hoedje koopt dan moet je aan een vrijer denken.

Elsje Een vrijer?

Louisa Daar ben je dan aan toe en vrijers hebben soms ook goede ideeën.

Elsje Je vindt mijn hoedje niet mooi?

Louisa Het is wel een mooi hoedje, voor een bakvisje als jij, maar voor een jonge dame... Nu, ik moet eens een luchtje scheppen. Een stapje in de wereld zetten. Op naar de kroegen!

Elsje Ben je daar niet te oud voor?

Louisa Ik praat alleen maar met héél oude mannetjes.

Elsje En dat kan zonder hoedje. Die betalen nogal makkelijk een drankje, niet?

(Louisa naar de deur toe.)

Louisa (Lacht.) Een drankje? Ben je gek!

Elsje Waarom had jij al die mannen nodig?

Louisa Gewoon. Om de vriendschap. Stijl, kindje.

Elsje Mijn mama zegt dat je als vrouw met een man meer dan genoeg hebt. Mannen, zegt ze, leer je nooit echt kennen zoals ze zijn.

Louisa Dat zal wel, als je mama dat zegt. Voor mij lag het anders.

Elsje Natuurlijk. Jij koos je mannen voor de poen. Dan hoef je ze natuurlijk niet te leren kennen. Voor je ze een beetje kent zijn ze al gepluimd. Niet?

Louisa Kindje: ik ben met iedere man getrouwd uit liefde. Echt. Maar als bleek dat ik een verkeerde keuze maakte ... Tenzij dat ik iets vergeet: tot de volgende keer. (Naar deur toe, af.)

(Elsje past haar hoedje nogmaals, wandelt door de plaats, bekijkt zich in glas of spiegel, enkele danspasjes...)

Elsje Ik ben al een hele dame. Alleen mijn borstjes willen niet groeien.

Black out.

EINDE DEEL EEN DERDE BEDRIJF

DEEL TWEE DERDE BEDRIJF

Enkele uren later

Johan op in pyjama, met een fles whisky in de hand. Hij heeft genoeg gedronken. Kijkt rond.

Johan Een schoon stuk in mijne kraag en als er van de week nog eens een feestje wordt gebouwd moet ik weer aantreden. Altijd maar drinken. Veel spuitwater en nog tussendoor van dat ander spul (kijkt naar de bijna lege fles). Een schoon stuk in mijne kraag. (zet zich) Proficiat, Johan. Maar waarom zou ik begot niet weten.

Karine (Op in nachtkleding met daarover een kamermantel, kijkt naar Johan, rijdt met rolstoel naar Johan) Ik ben wakker geworden van...

Johan Ik ook. Nachtlawaai wilde je zeggen? Ja, nachtelijke DB's maken meer lawaai. Ik ben niet uit het bed gevallen en niet van een trap gegleden want ik draag slippers.

Karine Kom, ga mee slapen.

Johan En dan het echtelijke bed een vieze kleur geven? Hier, de vloer, die kan dat verdragen. Zalig is dat!

Karine Er is toch geen reden...

Johan Om te drinken? Meer redenen dan drank. Pasop, ik moet overgeven...

Karine Ga mee slapen!

Johan Ik geniet van mijn stukske in mijne frak. Héérlijk!

Karine (wrijft met hand over Johans hoofd) Wat is er eigenlijk?

Johan Ik heb dorst.

Karine (haalt fles spuitwater, Johan drinkt ervan, spuwt het uit, grijpt terug naar fles whisky, Karine geeft hem een klap in zijn gezicht.) Rotzak!

Johan Dat zei je vroeger toch niet?

Karine Toen was ik nog blindelings verliefd.

Johan En nu zie je al een beetje...

Karine Hou je mond en ga mee slapen.

Johan Het is toch erg dat een mens oud wordt.

Karine Neen, dat is niet erg! Gek doen dat is erg!

Johan Alles wat ik vroeger kon, is weggevlogen. Hoofdrekenen lukt niet meer en seks is nog alleen voor de mussen op de dakgoot. Futchi! Voorbij!

Karine Wat zit je eigenlijk dwars?

Johan Dat ik een stuk in mijne kraag heb en dat ik bijna moet overgeven.

Karine Het gaat niet meer zo best met het vervoer, maar de muziekafdeling floreert toch? Wat goed draait kan alleen maar beter en wat slecht gaat stuwen we terug de hoogte in. Bij de pakken blijven zitten is goedkoop. En Luc...

Johan Hij is meer met die muziekdingens bezig dan met de vrachtwagens. Het is het een of het ander. En dan die zigeuner...

Karine Wat?

Johan Hij had al lang terug moeten zijn. Wat heb ik aan die oude kraai? Mijn zoon...

Karine Aan dat stuk in uwe kraag is dan toch één goed ding: ik weet nu dat je ook aan onze zoon denkt. (geeft hem een zoen) Doe je ogen toe!

Johan Dan moet ik overgeven. Alles begint dan te draaien. (maakt bewegingen) Als een paardenmolen.

Karine We moeten maar eens met vakantie gaan. Voor enkele dagen.

Johan Wekenlang en ver weg van hier. Despotofsky Kasalt, spreek ik het goed uit? (Karine knikt) die snotaap maakt het mooie weer. Een paar keer voor de micro hijgen en kassa, kassa. Ik heb heel mijn leven gehijgd en waar sta ik nu? Niets meer.

Karine Wat dacht je van Turkije?

Johan Je verstaat me niet. Ik ben uitgerangeerd, Karineke, dat is het probleem. Het bedrijf van mijn vader is me ontglipt. Ik ben de baas niet meer. En mijn kinderen kijken naar de andere kant. En Ben...

Karine Laat Ben er buiten.

Johan Ja, Ben is buiten.

Karine Wat jij meemaakt is gewoon.

Johan Gewoon? Amaai!

Karine Je hebt heel je leven gewerkt.

Johan Gehijgd.

Karine Nu is het aan anderen. Voor die na ons komen.

Johan Maar het gaat naar de kloten, Karineke. Naar de kloten!

Karine Dan gaat het maar naar de ...

Johan ...kloten!

Karine We kopen een huisje op de buiten. Twee geiten, twee schapen, twee konijnen en twee kippen.

Johan En een haan.

Karine We kunnen van onze spaarcenten leven. Jij en ik...

Johan Misschien...Maar die haan moet erbij zijn. Wat ben je met kippen zonder haan?

Karine Een beetje tuinieren. Of een huisje in Spanje, de streek waar ze Vlaams praten. Daar kan je op het terras naar de avondzon kijken. En tussen dat ze begint rood te worden en volledig ondergaat, een hele fles wijn leegdrinken, zonder te forceren. Van die heerlijke landwijn. Daar word je hoofd niet van draaien.

Johan Ik zou willen wenen, Karineke. Wenen van miserie.

Karine Kom, het is tijd om te gaan slapen.

Johan Kon in nog maar eens hijgen, hé Karineke!

Karine Probeer het nog eens, ik zal geduldig zijn.

Johan (recht) Als ik niet moet overgeven.

EINDE DERDE BEDRIJF

VIERDE BEDRIJF

De volgende morgen

- Karine (in haar rolstoel, bekijkt haar kaarten en brieven)
- Johan (op, nog niet helemaal nuchter) Die oude knul heeft de vogeltjes nog eens laten zingen, hé.
- Karine Wat? Ik heb helemaal geen vogels gezien.
- Johan Het was net als vroeger: een feest!
- Karine Ik weet van niets, waar heb je het over?
- Johan Wel...die...dat was lang geleden. Zo een zalig stuk in je kraag en je slaat een stukje geschiedenis over.
- Karine Vogels...geschiedenis...wat wil je nu weer zeggen?
- Johan Ik heb er van genoten.
- Karine Ik heb goed geslapen.
- Johan Verdomme, Karine! Je was er toch bij?
- Karine Toen ik wakker werd, lag je langs de andere kant in het bed, bedoel je dat?
- Johan Wat er aan vooraf ging! (naar Karine toe) En deze avond is het weer feest: ik drink een stuk in mijn botten en...
- Karine Deze avond?
- Johan Ja.
- Karine Speciale arrangementen moet je vooraf aanvragen. Van die onvoorziene omstandigheden kunnen altijd.
- Johan Meende je dat echt?
- Karine Wat?
- Johan Van die ondergaande zon?
- Karine De zon gaat hier ook alle dagen onder. Soms zelfs héél rood!
- Johan Weer niets!
- Karine Geef me vlug een zoentje!

Johan Whisky riekt nog twee dagen...

Karine Komaan! (biedt linkerwang aan)

Johan (zoent)

Karine Jij mag kiezen tussen een huisje met twee geiten, twee schapen, twee konijnen, twee kippen en één haan, of...

Johan Spanje, als er dan toch iets van in huis komt.

Karine Of ergens anders.

Johan Wanneer?

Karine We moeten er komaf van maken. Eens ons Louisa weg is.

Johan Die blijft zolang de koelkast bijgevuld wordt. Zij eet op haar Amerikaans, zonder mes, dan zit er meer tempo in.

Karine Je zult er nog van verschieten!

Johan Het zal me hard vallen. Je levenswerk...

Karine Eens je de veertig, vijftig voorbij bent, moet je regelmatig afscheid nemen: de kinderen trouwen of leven zelfstandig, je werk en vertrouwde omgeving, je auto, ...

Johan Ik geef me nog niet gewonnen.

Karine Er is altijd leven na de dood. Draai een bladzijde om en zoek terug je weg!

Johan Ik zit toch nog met die ...zigeuner in mijn hoofd. Hoe moet dat nu?

Karine Geef je GSM-nummer aan ons Louisa. Vroeg of laat belt hij wel.

Johan Praat jij zo over je zoon?

Karine Jij moet terug een plaatsje geven aan Ben.

Johan En... nu begrijp ik je niet meer.

Karine Dat komt nog wel!

Louisa (op) Dit is geen doen meer! (kijkt rond)

Johan (onverschillig) Goede morgen!

Louisa Goede morgen! Dit is geen doen meer!

Johan Klachten? Alleen schriftelijk. Aan het tweede loket.

Louisa Ja, ik bekom iedere dag twee kleine streepjes.

Johan Twee kleine streepjes?

Louisa Op de weegschaal.

Johan Op de schaal van Richter gaat zoiets naar onweer.

Louisa Dit is een brug te ver.

Karine Ik wist niet dat er bruggen in mijn badkamer lagen?

Louisa Zeker zes kilogram bijgekomen.

Johan Drie bruggen dus.

Louisa Lach er maar mee.

Johan En wat moet die koelkast dan wel zeggen?

Louisa Het eten, Karine, is hier veel te vet. Ik zal weer moeten lijnen in Amerika.

Karine Dat houdt een mens jong.

Johan Op vakantie eet een mens meer dan thuis. Ik ga al jaren niet meer met vakantie en kijk eens naar mijn corpus? Met uitzondering van enkele oneffenheden is alles plat, gestroomlijnd. En wanneer ga je weg, zeg je?

Louisa Dat zal niet lang meer duren. Ik heb nog niets beslist, maar het zit er aan te komen.

Johan Verwittig ons tijdig. Volgende week gaat de buurtwinkel dicht.

Louisa Dan moeten jullie nu maar gaan bunkeren.

Karine De GB sluit ook, wegens verbouwingen.

Louisa Wat is dat voor iets? Typisch Belgisch!

Johan Maar dat heeft ook zijn goede kanten. We eten dan wat minder en werken wat meer.

Louisa Werken?

Johan Je zou wat bureelwerk kunnen doen of als begeleider van een chauffeur...

Luc (op)

Louisa Ik ga hier weg. Ik ben hier niet meer gewenst. Mijn eigen familie...

Luc Wat zeg je?

Louisa Ik ga hier weg. Terug naar Amerika en ik verhuis naar Tucson, daar is het nu zomer.

Luc Het moest er eens van komen. Het Belgisch weer kruipt in je kleren. Wanneer ga je weg, zeg je?

Louisa Kortelings.

Luc Tevreden van het logement?

Louisa Over het algemeen wel, mag ik niet klagen. Het een en ander kan wel verbeterd worden. Thuis heb ik het soms ook niet helemaal naar mijn zin.

Luc Niets is volmaakt.

Louisa Ik pak meteen mijn koffer. Misschien neem ik vandaag nog de 'plaine'.

Johan Gaat dat zo in Amerika?

Louisa Het lukt me hier ook wel. Met Northwest.

Johan Dat zou dan jammer zijn. We bouwen vanavond misschien een klein feestje, naar Belgische normen. In Amerika is dat natuurlijk indrukwekkender.

Louisa Soms. Wat zeg je: een feestje? Met alles erop en eraan?

Johan Als wij iets doen, dan doen we het goed.

Louisa Vertel wat meer van dat feestje. Ik hou van die gezellige situaties. Vooral de sfeer is belangrijk. Komt Ben naar huis? Is hij zijn wilde haren kwijt? Natuurlijk dat jullie dan een feestje moeten organiseren.

Luc Voor Ben? Als die komt dan zal hij zijn boterhammen wel bijhebben.

Karine Ik wist niets van een feestje.

Luc Ik ook niet.

Louisa Wat is dat nu weer voor iets? Geen feestje dus?

Luc Het zijn nog maar vage plannen. Een feestje is in een twee drie georganiseerd. Er zal wel een feestje komen vandaag. Wat rauwe groenten en dipsausjes, muziek en aangepaste verlichting. Meer moet dat toch niet zijn?

Louisa Ook dat kan gezellig zijn.

Luc Met gezellige mensen.

Louisa Dan hoor ik erbij. Feesten zit in onze familie.

Johan In de Amerikaanse afdeling dan.

Karine Ik hou ook van feestjes. Jij toch ook? (kijkt naar Johan) In Spanje feest men regelmatig.

Johan Van horen zeggen.

Luc Spanje? En waarom niet Frankrijk.

Karine Frankrijk dan.

Johan Spanje heeft Karine gezegd.

Luc Weet ik iets niet?

Karine Je moet niet alles weten.

Louisa Ik ben nog nooit in Spanje geweest.

Karine Misschien gaan wij, Johan en ik, met vakantie en dat zou Spanje kunnen zijn.

Louisa Dat lijkt me gezellig en vooral: indien men er regelmatig feestjes plant. Als het niet lang meer duurt dan wil ik wel een ommetje maken.

Karine We zijn nog maar aan het sparen.

Johan (toont een eencent stuk) We zijn er mee bezig.

Louisa Had een meevaller kunnen zijn. Lekker eten in Spanje, zegt men.

Karine En waarom een feestje?

Louisa Komt Ben vanavond?

Luc Hij had hier al lang moeten zijn.

Louisa Maar ik zie nog niets van een feestje...

Karine Over wie spreek je nu? Heeft het iets met Ben te maken?

Luc Hij is verloren gelopen.

Karine Over wie heb je het nu?

Johan Wie loopt er nu op klaarlichte dag verloren?

Luc Die met zijn rare naam. Die halve Pool of Roemeen of wat het ook mag zijn.

Louisa Despotofsky Kasalt, bedoel je die? Komt die naar hier? Heerlijk.

Luc Ja?

Louisa Zeker. Een prima kerel. Despotofsky Kasalt. Ik blijf. Die kun je toch geen melkajuinsaus met 'pataten' voorschotelen. Er zal wel iets lekkers uit de keuken komen. Die is restauranteten gewoon.

Johan Ik ben ook lekker eten gewoon. Van restaurant bij Karineke. Alle dagen dat jij een dagtripje maakte naar de Zoo of Blankenberge of iets anders, heb ik héérlijk gegeten. Met mes en vork.

Karine Ik hoopte eigenlijk op...

Louisa Als het eten maar lekker is.

Karine Louisa! Hoe durf je.

Louisa Excuseer me. Zo bedoelde ik het niet.

Karine Wat komt die kerel hier doen?

Luc Onze ster, Despotofsky Kasalt, komt op eigen verzoek naar hier. Hij heeft vanavond een optreden voor een uitverkocht sportpaleis te Antwerpen. Hij wilde met onze firma kennismaken. Ik waardeer die belangstelling.

(Elsje is opgekomen en blijft achteraan staan luisteren.)

Louisa En die mag je toch geen ajuinsaus serveren. Ik verheug mij er al op. Zo een internationaal beroemde man drie kussen geven, maakt mijn vakantie hier ineens goed. Despotofsky Kasalt! En wanneer komt hij?

Luc Misschien niet. Hij was verloren gelopen, volgens zijn impresario.

Louisa En hoe lang duurt zoiets?

Luc Verloren lopen? Dat kan lang duren. Héél lang! We zien wel als hij er is. Zingen kan hij wel, maar...

Louisa Alle zangers mankeren iets. Daarbij: bij artiesten valt dat op.

Luc Het schijnt dat het een onbeschofterik is en met zo een luizige baard...

Karine Hij brengt toch wel een aardige duit in het zakje.

Louisa Ik ben er fan van. Prachtige muziek en wat een stem.

Luc We zullen best maar een klein feestje voorzien. Hij moet nog optreden. Stel dat hij in slaap valt van al dat lekker eten!

Louisa Hij mag in mijn armen in slaap vallen. Ik zal zijn bolleke wel aaien.

Elsje (naar voor, tot aan de anderen) Die heeft geen hoofd. Alleen een bos wild haar. Een soort indianenpluimen. Ideaal voor ratten en muizen. En luizen heeft hij zeker!

Louisa Ik ga me optutten. Treedt de keuken in actie? (naar af) Roep mij als hij er is! (af)

Karine (tot Johan) Zo een vreemde in huis. Daar ben ik niet mee opgezet.

Johan Hij kan toch niet lang blijven. Ik kan hem ook in de bureau ontvangen. Ik ga naar de keuken. (af)

(bel gaat)

Elsje Mijn werk! Ik ga wel opendoen! (snelt naar de deur en even later komt ze op met Despotofsky Kasalt. Slordig gekleed en met een haarbos om u tegen te zeggen.) Hier is hij dan: Despotofsky Kasalt. Mijn favoriete zanger. Wij gaan straks een duet zingen. Zijn laatste hit: my home land!

Ben (wrijft over Elsjes hoofd, spreekt met Amerikaans accent.) Heb ik dat beloofd?

Elsje Neen, maar mij kun je dat niet weigeren. Ik ben je grootste fan van heel de wereld.

(Ben geeft Karine en Johan een hand.)

Karine Je ziet er moe uit.

Johan Je was verloren gelopen...

Ben (lacht) Neen.

Karine Je praat als een Amerikaan.

Ben Een beetje wel. Ik heb ook een beetje... een Vlaams accent.

Karine (na een korte aarzeling vliegt ze naar Despotofsky toe en omhelst hem hartstochtelijk.) Mijn jongen! Mijn jongen!

Ben Mama! Mama!

Johan Ben jij het echt? Ben? (omhelzen elkaar)

Elsje (naar Despotofsky toe, bekijkt hem aandachtig) Ja, jij bent Ben. Je zult naar de coiffeur moeten kereltje! (trekt aan zijn baard) Zal ik Kris de badkuip al maar laten vollopen?

Ben (omhelst Karine nogmaals) Ik ben thuis, mama!

Luc (op. Ziet dat Karine Despotofsky omhelst) Mama, wees toch zo uitbundig niet! Zoiets is Despotofsky niet gewoon.

Karine (lacht) Het is Ben! Ben is terug thuis!

Ben (kijkt naar Luc, geeft Luc een hand) Dag Luc.

Anja (op, kijkt naar Despotofsky, komt traag naar hem toe)

Ben (geeft Anja een hand) Sorry, Anja! Ik ben terug thuis! (Luc en Anja staan naast elkaar.)

Kris (met keukenschortje aan) Zeg, die Despotofsky kan de pot op: er is niets in huis om te presenteren als receptie. De bloemkool is ouder dan belegen kaas en de rest... (ziet Despotofsky) Jij... (omhelzing)

Ben Hoe gaat het met je, Kris?

Kris Jij bent twee dagen te laat. Je had gemaïld dat je...

Ben Ik ben geen TGV-trein. Daar zul je nog aan moeten wennen.

Kris Ik koop handboeien en sleur je mee als een poedel. Leer eerst de dagen van de week en dan waar de kleine wijzer van een uurwerk staat. Er staat je nog wat te wachten, kerel. Hier ben je niet meer in Amerika. Hier geldt de wetmatigheid. Eten en slapen op uur en tijd.

Elsje En kussen tussen soep en pataten!

Karine Wat...Wat heeft dit te betekenen?

Kris (wijst naar Despotofsky) Mijn correspondentielief. Mijn verliefde postzegel!

Elsje Jullie hebben wel al geknuffeld, maar een echte zoen...

Kris Dat zijn jouw zaken niet, snotneus. Eerst die baard voor de helft weg en dan zien we wel.

Johan Ben...of moet ik Despotofsky zeggen...Ben...welkom thuis!

Elsje De badkuip, Kris. Een hele bus badschuim! En zet de ontstopper klaar!

Ben (naar Luc en Anja toe) Mag ik jullie feliciteren? (kijkt naar Anja) Jullie krijgen een baby...twee maanden al...

Anja (naar Despotofsky toe, geeft hem een slag in het gezicht) Jij hebt mij in de steek gelaten.

Ben Jij had een datum moeten kiezen. Misschien was ik dan gebleven.

Anja Het was nooit goedgekomen tussen ons. Toch...

Ben Je hebt Luc nu. Jullie worden een uitstekend paar!

Anja En jij...Kris...

Ben Misschien wordt het wel iets tussen ons. We zien wel.

Elsje Wat? Als het niet doorgaat...wie betaalt dan al die postzegels?

Kris Ik zal je wel temmen!

Elsje En ons duet? (zet zich naast Ben, men zet een melodietje op en Ben en Elsje zingen en dansen. Elsje heeft in het begin moeite met de danspasje, nadien acteert ze als de beste.)

Mijn Vaderland
Fef.

Mijn vaderland ligt achter de rode bergen
over de verre zee, waar het vlakke land
heuvelachtig wordt en ruikt naar wit zand
en groene weiden en waar het huis van mijn
vader wacht op de zoon die eens komt.

1. Waarom weet ik zelf nog niet, begrijp ik nog niet.
Maar opeens wilde ik weg, volgde ik een droom
die een droom blijft. Een beeld dat de ronde vormen
ontbreekt en nooit kan krijgen.
2. Vrij zijn en hopen op iets dat je niet kunt omarmen
omdat het geen kleur heeft, geen geur, geen warmte.
Vrij zijn en hopen op wat niet is en toch kan zijn,
maar niet echt voldoet aan veronderstellingen.
3. Beseffen dat je meermaals bijna had, voelde, wat
je zocht. Maar je steeds ontglipte omdat je er te weinig
greep op had. Ontgoocheld en eenzaam droom je er dan van.
Mijn vaderhuis licht achter de rode bergen.
3. Nu heb ik er genoeg van. Wat ik zocht was maar op één
plaats te vinden, daar waar het niet was zocht ik vergeefs.
Niet het gebouw maar de uitstraling, de warmte, het verlangen
naar waar geen woorden voor zijn. De rode dakpannen boven
het wuivende groen: mijn vaderhuis.

(Tijdens de laatste strofe komt Louisa op. Zij blijft staan, geniet van de zang, stapt naar Despotofsky toe. Men applaudisseert voor de zang, Louisa geeft Despotofsky een slag in het aangezicht.)

Louisa Stoute jongen! De laatste keer dat je mijn woning gebruikte in Arizona heb je de thermostaat vergeten omlaag te draaien. Wanneer ga je mijn energie terugbetalen? (omhelst hem) Jij stinkt. Straks zitten we allemaal onder de luizen.

Kris Jullie de kleine beestjes en ik het grote beest! Kom, naar de badkamer.

Ben (kijkt naar zijn polsuurwerk) Jammer, ik moet dringend weg, naar het sportpaleis in Antwerpen.

Karine En je hebt nog niets gedronken. Je bent moe, zet je even.

Ben Jammer! Dan moet ik ze in Antwerpen laten wachten en dat kan niet! Mijn chauffeur wacht op mij. (naar de deur, draait zich om) Ik kom zeker terug.

Luc Wij moeten eens praten.

Ben (haalt pakje tickets uit vestzak en geeft dat aan Elsje) Omdat jij zo goed gezongen hebt, mag jij iedereen een ticket geven voor het optreden. Jullie komen bij de VIPS te zitten. (Elsje deelt de tickets uit). Tijdens de pauze kunnen we wel even praten.

Luc Wanneer heb je tijd...

Ben Nog dit weekend naar Amsterdam, dan Berlijn, Bonn, Lyon, Parijs en dan...

Kris Dan trouwen wij.

Elsje Ik bestel al suikerbonen.

Karine Hij moet eerst een paar weken versterkende voeding krijgen.

Louisa Als het niet langer duurt dan blijf ik hier wel even uitwaaien. Versterkende voeding...dat belooft wat.

Ben Tot straks en duimen maar. (naar deur toe)

Kris Héla! Eerst nog een kus.

(traag komt Ben naar Kris en geeft een zoen)

Kris Mannen moet je dressereren! Maar ook liefdevol strelen.

EINDE